

**Monitoring zawodów
deficytowych i nadwyżkowych
w powiecie świdnickim w 2017 roku**

Świdnica, kwiecień 2018

SPIS TREŚCI

	Strona
Wstęp	3
Cel opracowania, podstawa opracowania, metodologia opracowania	
1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy	5
Ogólna analiza sytuacji na rynku pracy	5
Analiza bezrobotnych oraz ofert pracy według wielkich grup zawodów	7
Analiza bezrobotnych oraz ofert pracy według 4-cyfrowych kodów zawodów	13
Analiza grup zawodów, w których doszło do wahań sezonowych, odnośnie natężenia zmian deficytu i nadwyżki	19
Porównanie struktury ofert pracy zgłaszanych do PUP, a zamieszczanych na publicznych portalach rekrutacyjnych	20
2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	22
Zawody deficytowe	22
Zawody zrównoważone	24
Zawody nadwyżkowe	25
3. Analiza umiejętności i uprawnień	26
4. Analiza rynku edukacyjnego	31
Analiza uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych	32
Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych	34
5. Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw	38
6. Prognoza lokalnego rynku pracy	61
Podsumowanie	70

Wstęp

Prowadzenie prawidłowej polityki rynku pracy wymaga sprawnego systemu informacyjnego w tej dziedzinie. Podstawowym źródłem informacji o poziomie i strukturze bezrobocia, stosowanych aktywnych i pasywnych programach przeciwdziałaniu bezrobociu i łagodzeniu jego negatywnych skutków, a także o instytucjonalnej obsłudze rynku pracy jest system statystyczno - sprawozdawczy z rynku pracy. Choć zawiera on wiele cennych danych to jednak wydaje się niewystarczający do zapewnienia bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy. W związku z tym powstała jednolita metoda służąca bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy w postaci „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”.

Monitoring ten jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, nie odnosi się jednak do ogólnej sytuacji na rynku pracy, ale do popytu i podaży w poszczególnych rynkach zawodowo - terytorialnych. Pozwala na formułowanie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Jego celem jest:

- *po pierwsze* opisanie rzeczywistości lokalnego rynku pracy (ze szczególnym uwzględnieniem różnych aspektów jego nierównowagi);
- *po drugie* umożliwienie formułowania ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego, szkolenia bezrobotnych oraz poradnictwa zawodowego.

Ponadto służyć ma on pełniejszemu dopasowaniu strumienia popytu i podaży na pracę.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9) opracowanie badań, sprawozdań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz badanie zapotrzebowania na pracę w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Źródłem informacji do opracowania w/w Raportu są :

- dane gromadzone w systemie Syriusz, czyli dane według zawodów i specjalności (łącznie z grupą bez zawodu), w tym:
 - bezrobotni (liczba ogółem, poprzednio pracujący, długotrwale bezrobotni, absolwenci szkół ponadgimnazjalnych oraz wyższych według ostatnio ukończonej szkoły, według posiadanych umiejętności i uprawnień),
 - oferty pracy (liczba z wyszczególnieniem ofert subsydiowanych, wolnych miejsc pracy

i miejsc aktywizacji zawodowej w tym według wymaganych umiejętności i uprawnień),

- grupy osób bez zawodu (liczba bezrobotnych według poziomu wykształcenia),
- absolwentów szkół wyższych (liczba według ostatnio ukończonej szkoły oraz kierunku kształcenia),

- dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN,

- wyniki badania ofert pracy w Internecie oraz

- wyniki badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw.

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinno umożliwić w szczególności realizację zakładanych celów:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo - kwalifikacyjnej na powiatowym, wojewódzkim i krajowym rynku pracy;

- stworzenie bazy informacyjnej dla przewidywania struktur zawodowo - kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, wojewódzkim i krajowym;

- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy;

- korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym;

- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnych rynkach pracy;

- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

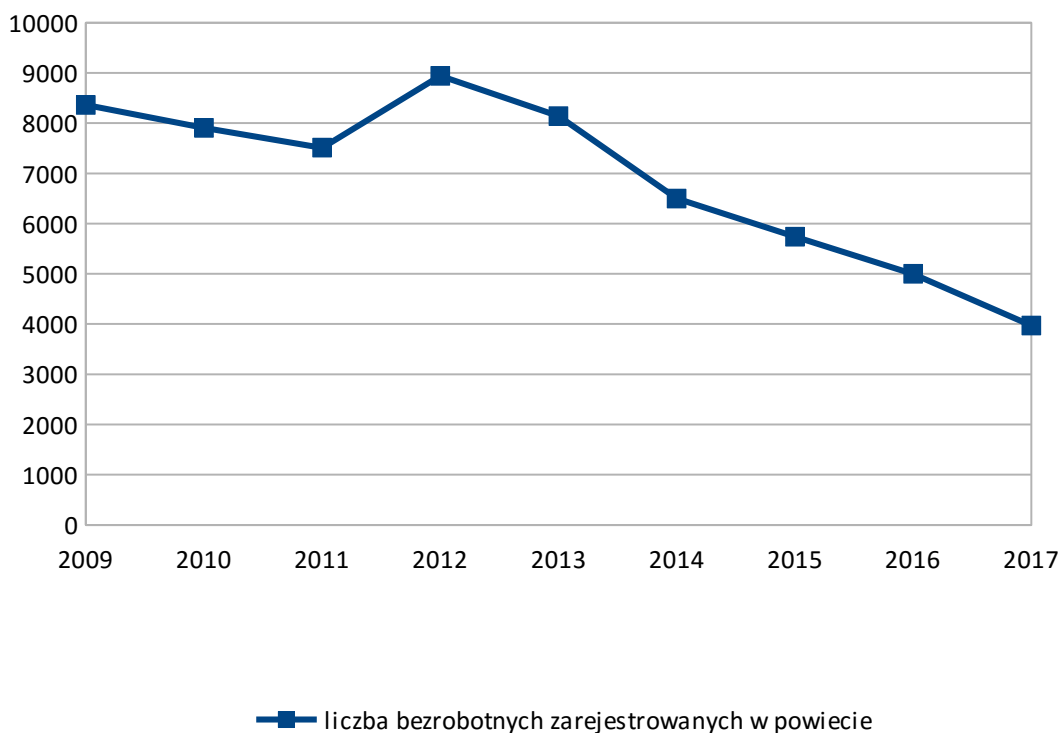
Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinien być zatem kluczowym narzędziem wykorzystywanym przy planowaniu działań prowadzących do osiągnięcia równowagi na lokalnym rynku pracy.

1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy

Ogólna analiza sytuacji na rynku pracy.

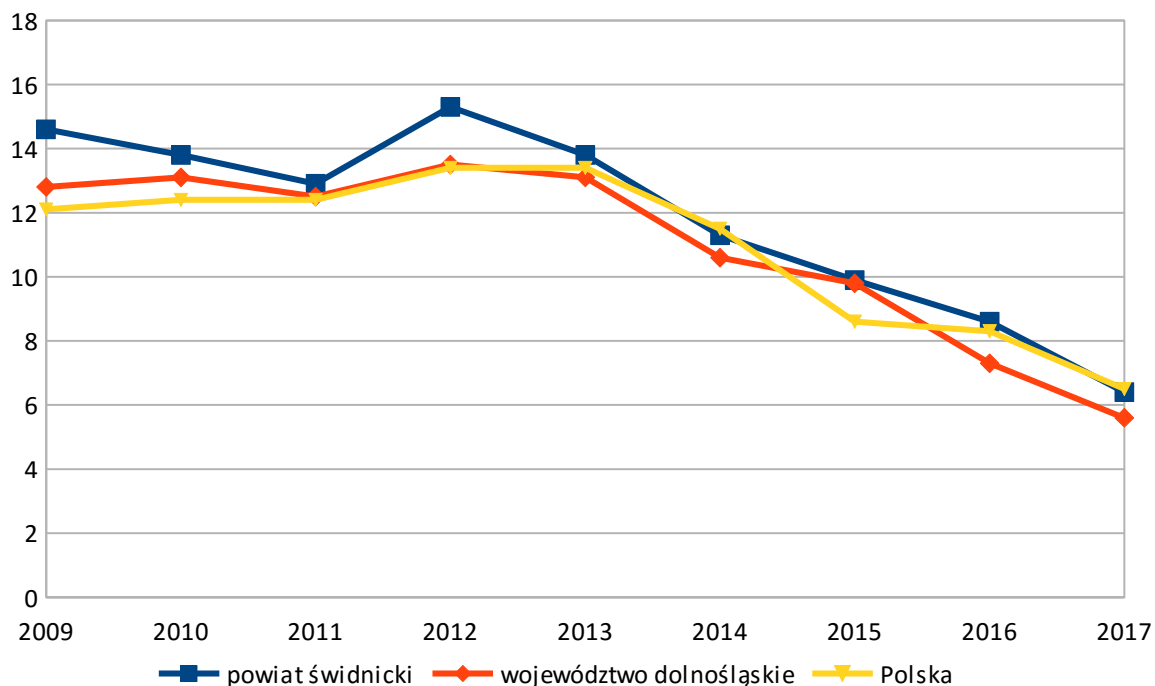
Powiat Świdnicki znajduje się w południowo- zachodniej części Polski, w południowej części województwa dolnośląskiego. W jego skład wchodzi 8 gmin: miasto Świdnica, gmina miejska Świebodzice, trzy gminy wiejsko- miejskie: Jaworzyna Śląska, Strzegom i Żarów oraz trzy gminy wiejskie: Dobromierz, Marcinowice i Świdnica. Powiat oddalony jest administracyjnie o 30 kilometrów od dużego ośrodka miejskiego jakim jest Wrocław i o ok. 10 km od Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST- PARK. Atutem powiatu jest również usytuowanie na jego terenie (Gmina Żarów, Świdnica, Strzegom) podstrefy WSSE.

Rysunek 1. Bezrobocie w powiecie świdnickim

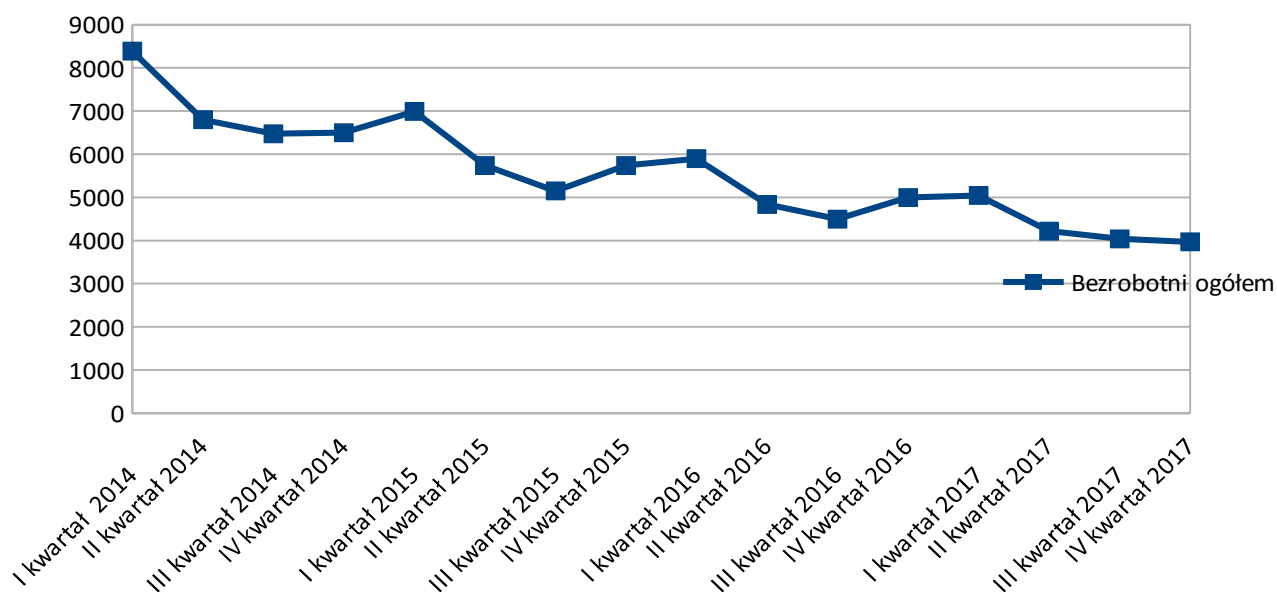
Na koniec 2017 roku w powiecie świdnickim zarejestrowanych było 3969 osób bezrobotnych, z czego 2151, tj. 54,2% stanowiły kobiety. W analogicznym okresie 2016r. zarejestrowanych było 4998 osób, z czego 2578, tj. 54,6% stanowiły kobiety, a w 2015 roku odpowiednio - 5740 osób bezrobotnych, z tego 2837, tj. 49,43% to kobiety. Na terenie powiatu od końca 2009 do końca 2011 roku zauważalny był spadek liczby bezrobotnych. W następnym 2012 roku nastąpił zdecydowany jej wzrost, po czym obserwujemy stopniowy jej spadek w latach 2012 - 2017.

Rysunek 2. Stopa bezrobocia w powiecie świdnickim na tle województwa i kraju

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie świdnickim wyniosła w IV kwartale 2017 roku 6,4% , podczas gdy poziom bezrobocia w tym samym czasie w województwie wynosił 5,6% , a w kraju 6,5%. W analogicznym okresie 2016 roku w powiecie 8,6% , w województwie 7,3% , w kraju 8,3% , a w 2015 roku wynosiła ona odpowiednio 9,9% powiat , 9,8% województwo , 8,6% kraj. W powiecie świdnickim w latach 2009- 2011 stopa bezrobocia spadała. Po tym okresie nastąpił jej wzrost. Na przestrzeni lat 2012-2016 stopa sukcesywnie spadała i taką też tendencję widzimy na koniec 2017 roku.

Rysunek 3. Liczba bezrobotnych ogółem

Poddając analizie porównawczej liczbę osób zarejestrowanych należy stwierdzić, że zmniejszyła się ogólna liczba osób bezrobotnych z 6499 w końcu 2014r. do 3969 w końcu 2017r., tj. o 2530 osób oraz o 1771 osób w stosunku do końca 2015 roku i o 1029 osób do 2016 roku.

W przeciągu lat 2014- 2015 liczba osób bezrobotnych spadała pomiędzy I, a IV kwartałem 2014 roku. Następnie, w I kwartale 2015 roku nastąpił wzrost liczby bezrobotnych, po czym pomiędzy II a III kwartałem 2015 roku mamy do czynienia z ponownym jej spadkiem. W IV kwartale 2015 roku liczba osób bezrobotnych ponownie wzrasta, ale i tak jest mniejsza niż w analogicznym okresie 2014 roku. Podobną sytuację mamy w 2016 roku kiedy to w I kwartale mamy do czynienia ze wzrostem liczby osób bezrobotnych, po czym pomiędzy II, a III kwartałem 2016 roku mamy do czynienia z ponownym jej spadkiem. W IV kwartale 2016 roku liczba osób bezrobotnych ponownie wzrasta, ale i tak jest mniejsza niż w analogicznym okresie 2014 i 2015 roku. Ponownie w I kwartale 2017 roku odnotowujemy wzrost ilości osób bezrobotnych po czym widać, że liczba ta sukcesywnie spada i w IV kwartale 2017 roku osiąga najniższy wskaźnik wśród wszystkich czterech lat.

Powyższe dane w formie tabelarycznej przedstawiają się następująco.

Tabela1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie w latach 2014- 2017 w ujęciu kwartalnym.

	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.
I kwartał	8387	6991	5898	5043
II kwartał	6800	5739	4836	4217
III kwartał	6476	5149	4495	4038
IV kwartał	6499	5740	4998	3969

Analiza bezrobotnych oraz ofert pracy według wielkich grup zawodów.

Wielkie grupy zawodów obejmują 10 obszarów zawodowych. W grupach tych na koniec 2017 roku zarejestrowanych było **3727** osób (w 2016r.- 4645, a w 2015r. - 5052), napływ wynosił **9032** (w 2016r.- 9601, a w 2015r. - 8140), a odpływ **10030** osób (w 2016r.- 10191, a w 2015r. - 8714). Warto zaznaczyć, że nie są w nich ujęte osoby bezrobotne z tzw. grupy bez zawodu, których było **241** na koniec 2017 roku (w 2016r.- 351, a w 2015r. - 551).

Zestawienie powyższych danych w rozbiciu na poszczególne grupy zawodów przedstawia poniższa tabela.

Tabela2. Bezrobotni według wielkich grup zawodów- stan na koniec 2017r. malejąco.

Kod	Wielkie grupy zawodów	Bezrobotni ogółem				
		napływ	odpływ	stan na koniec		
				2015r.	2016r.	2017r.
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1940	2274	1495	1292	889
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1805	2024	977	1027	858
9	Pracownicy wykonujący prace proste	1453	1539	604	656	620
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	1029	1068	480	449	400
3	Technicy i inny średni personel	988	1112	560	445	338
2	Specjaliści	940	1046	483	377	280
4	Pracownicy biurowi	636	700	298	265	224
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	152	153	56	55	64
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	84	108	105	75	51
0	Siły zbrojne	5	6	7	4	3
Razem		9032	10030	5065	4645	3727

Największą ilość zarejestrowanych obserwujemy w grupie 7, tj. robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy- **889** osób (w 2016r. - 1292, a w 2015r.- 1495). W grupie tej mamy też do czynienia z największym napływem- **1940** osób (w 2016r. - 2442, a w 2015r.- 2184) i odpływem **2274** osoby (w 2016r. - 2569, a w 2015r. - 2400) do i z ewidencji. Licznie reprezentowana wśród osób bezrobotnych była także grupa 5 - pracownicy usług i sprzedawcy - **858** osób, napływ **1805**, odpływ **2024** (w 2016r. - 1027, napływ 1872, odpływ 1912, a w 2015r. - 977 osób, napływ 1532, odpływ 1632).

Najmniej osób bezrobotnych obserwujemy natomiast w grupach: 0- siły zbrojne **3** osoby, napływ **5**, odpływ **6** (w 2016r. - 4, napływ 18, odpływ 20, a w 2015r. - 7 osób, napływ 2, odpływ 3), 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy **51** osób, napływ **84**, odpływ **108** (w 2016r. - 75, napływ 124, odpływ 148, a w 2015r. - 105 osób, napływ 122, odpływ 125) i 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy **64** osoby, napływ **152**, odpływ **153** (w 2016r. - 55, napływ 121, odpływ 123, a w 2015r. - 56 osób, napływ 96, odpływ 83).

Ponadto warty podkreślenia wydaje się fakt, że we wszystkich wielkich grupach zawodowych mamy do czynienia z większym odpływem z niż napływem osób do ewidencji.

Warto także zwrócić uwagę na procentowy odsetek absolwentów wśród osób bezrobotnych. W wielkich grupach zawodów w powiecie świdnickim udział bezrobotnych absolwentów do ogółu bezrobotnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela3. Bezrobotni absolwenci według wielkich grup zawodów- udział w % w 2017r. malejąco.

Kod	Wielkie grupy zawodów	stan na koniec (ogółem)	Bezrobotni absolwenci			
			stan na koniec	udział w % do ogółem bezrobotnych		
				2015r.	2016r.	2017r.
2	Specjaliści	280	26	8,07	9,55	9,29
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	64	3	0	1,82	4,69
3	Technicy i inny średni personel	338	14	5,18	3,82	4,14
4	Pracownicy biurowi	224	4	1,01	0,75	1,79
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	858	6	2,35	2,24	0,70
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	889	6	0,94	0,70	0,67
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	400	2	0,21	0,45	0,50
9	Pracownicy wykonujący prace proste	620	2	0,66	0,46	0,32
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	51	0	0	2,67	0,00
0	Siły zbrojne	3	0	0	0	0,00
Razem		3727	63	2,23	2,05	1,69

Największą ilość bezrobotnych absolwentów zarówno liczbową jak i procentową obserwujemy w grupie 2- specjaliści - **26** absolwentów, tj. 9,29% (w 2016r. - 36 i 9,55%, a w 2015r. - 39 i 8,07%). Kolejne grupy absolwentów z dużym udziałem liczbowym i procentowym wśród osób bezrobotnych to: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy – **3** absolwentów, tj. 4,69% (w 2016r. - 1 i 1,82%, a w 2015r. - 0), 3 - technicy i inny średni personel - **14** absolwentów, tj. 4,14% (w 2016r. - 17 i 3,28%, a w 2015r. - 29 i 5,18%) oraz 4 - pracownicy biurowi - **4** absolwentów, tj. 1,79% (w 2016r. - 2 i 0,75%, a w 2015r. - 3 i 1,01%). Najmniejszy procentowy udział absolwentów mamy w grupach: 5 - pracownicy usług i sprzedawcy – **6** absolwentów, tj. 0,70% (w 2016r. - 23 i 2,24%, a w 2015r. - 23 i 2,35%), 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – **6** absolwentów, tj. 0,67% (w 2016r. - 9 i 0,70%, a w 2015r. - 14 i 0,94%), 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – **2** absolwentów, tj. 0,50% (w 2016r. - 2 i 0,45%, a w 2015r. - 1 i 0,21%) oraz 9 - pracownicy wykonujący prace proste – **2** absolwentów, tj. 0,32% (w 2016r. - 3 i 0,46%, a w 2015r. - 4 i 0,66%). W dwóch wielkich grupach zawodów nie było zarejestrowanych absolwentów i są to: 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy (w 2016r. - 2 i 2,67%, a w 2015r. brak absolwentów) oraz 0 - siły zbrojne na terenie naszego powiatu (w 2016r. i 2015r. brak absolwentów).

Łącznie na koniec 2017r. zarejestrowanych było **63** absolwentów spośród **3727** osób bezrobotnych zaliczanych do jednej z 10 wielkich grup zawodowych, tj. **1,69%** (w 2016r. - 95 spośród 4645, tj. 2,05%, a w 2015r. - 113 spośród 5065, tj. 2,23%).

Jednym z czynników określających sytuację na lokalnym rynku pracy jest wskaźnik długotrwałego bezrobocia. Jego wartość informuje o tym, jaki odsetek osób bezrobotnych w danej grupie zawodów stanowią długotrwanie bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danej grupie zawodów. Przyjmuje on wartości od 0% (bezrobotni długotrwanie nie występują) do 100% (każdy bezrobotny w grupie jest długotrwanie bezrobotnym).

W wielkich grupach zawodów wskaźnik długotrwałego bezrobocia w powiecie świdnickim przedstawia poniższa tabela.

Tabela4. Osoby długotrwanie bezrobotne według wielkich grup zawodów- stan na koniec 2017r. malejąco.

Kod	Wielkie grupy zawodów	stan na koniec (ogółem)	stan na koniec	Bezrobotni długotrwanie		
				wskaźnik długotrwałego bezrobocia		
				2015r.	2016r.	2017r.
0	Siły zbrojne	3	2	57,14	25,00	66,67
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	858	428	47,59	46,84	49,88
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	889	433	49,97	49,69	48,71
9	Pracownicy wykonujący prace proste	620	300	49,83	49,54	48,39
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	51	21	46,67	53,33	41,18
3	Technicy i inny średni personel	338	133	42,5	42,92	39,35
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	400	154	45,62	41,20	38,50
2	Specjaliści	280	104	34,16	35,81	37,14
4	Pracownicy biurowi	224	81	45,30	45,28	36,16
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	64	16	25	23,64	25,00
Razem		3727	1672	46,14	45,92	44,33

Na terenie powiatu świdnickiego wszystkie wielkie grupy zawodowe posiadają znaczny odsetek osób długotrwanie bezrobotnych. W jednym przypadku jest to ponad 60%, w czterech ponad 40%, w czterech ponad 30% i w jednej ponad 20% takich osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.

Największy odsetek osób długotrwale bezrobotnych obserwujemy w grupie 0 – siły zbrojne – 2 osoby z 3, tj. **66,67%** (w 2016r. - 25,00%, a w 2015r. - 57,14%). Wysoki procent obserwujemy również w grupach: 5 - pracownicy usług i sprzedawcy – **428** osób z 858, tj. **49,88%** (w 2016r. - 46,84%, a w 2015r. - 47,59%), 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - **433** osoby z 889, tj. **48,71%** (w 2016r. - 49,69%, a w 2015r. - 49,97%) oraz 9 - pracownicy wykonujący prace proste – **300** osób z 620, tj. **48,39%** (w 2016r. - 49,54%, a w 2015r. - 49,83%). Najmniejszy odsetek osób długotrwale bezrobotnych występował natomiast w grupie 1 - przedstawiciele władz, wyżsi urzędnicy i kierownicy i wynosił **25%**, co daje nam **16** osób z 64 (w 2016r. - 23,64%, a w 2015r. - 25%). Łącznie na koniec 2017r. w 10 wielkich grupach zawodowych było **44,33%** osób długotrwale bezrobotnych (w 2016r. - 45,92%, a w 2015r. - 46,14%).

Ważnym elementem opisującym tendencje na rynku pracy w poszczególnych grupach zawodów jest wskaźnik płynności bezrobotnych. Wskazuje on nam kierunek i natężenie ruchu osób bezrobotnych w analizowanej grupie zawodów i tak dla:

- $WPB_t^k < 1$ - napływ przewyższa odpływ, co oznacza wzrost liczby osób bezrobotnych w grupie zawodów
- $WPB_t^k = 1$ – odpływ jest równy napływowi (oba niezerowe), przez co liczba bezrobotnych w grupie zawodów nie ulega zmianie
- $WPB_t^k > 1$ – odpływ przewyższa napływ, co oznacza spadek liczby osób bezrobotnych w grupie zawodów.

W wielkich grupach zawodów wskaźnik płynności bezrobotnych w powiecie świdnickim przedstawia poniższa tabela.

Tabela5. Wskaźnik płynności bezrobotnych w 2017r.- malejąco.

Kod	Wielkie grupy zawodów	napływ	odpływ	wskaźnik płynności bezrobotnych		
				2015r.	2016r.	2017r.
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	84	108	1,02	1,19	1,29
0	Siły zbrojne	5	6	1,50	1,11	1,20
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1940	2274	1,10	1,06	1,17
3	Technicy i inny średni personel	988	1112	1,10	1,10	1,13
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1805	2024	1,07	1,02	1,12
2	Specjaliści	940	1046	1,02	1,10	1,11
4	Pracownicy biurowi	636	700	1,03	1,09	1,10
9	Pracownicy wykonujący prace proste	1453	1539	1,04	1,04	1,06
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	1029	1068	1,12	1,04	1,04
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	152	153	0,86	1,02	1,01
Razem		9032	10030	X	X	X

Jak widzimy w powyższym zestawieniu wskaźnik płynności bezrobotnych we wszystkich spośród 10 wielkich grup zawodowych jest na poziomie większym niż 1. Oznacza to, że w grupach tych liczba osób bezrobotnych maleje. Największy wskaźnik płynności bezrobotnych obserwujemy w grupach: 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy – 1,29 (w 2016r. - 1,19, a w 2015r. - 1,02), 0 - siły zbrojne – 1,20 (w 2016r. - 1,11, a w 2015r. - 1,50) oraz 7- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 1,17 (w 2016r. - 1,06, a w 2015r. - 1,10).

Kolejnym ważnym elementem kształtującym sytuację na rynku pracy jest napływ i wskaźnik dostępności ofert pracy. Miernik ten informuje nas o dostępności oferty pracy dla bezrobotnych w danej grupie zawodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym dostępność jest niższa. Można go interpretować jako przeciętną liczbę osób bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. Dlatego im wyższa wartość wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w danej grupie zawodów i tak dla:

- $B/O^k_t = 0$ – brak jest bezrobotnych w grupie zawodów, dostępność oferty jest bardzo wysoka, a grupa zawodów jest maksymalnie deficytowa
- $B/O^k_t < 1$ – przeciętnie każdy bezrobotny z danej grupy ma szansę na znalezienie pracy, a liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych w grupie
- $B/O^k_t > 1$ – dostępność ofert pracy jest relatywnie niska, gdyż liczba osób bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy
- Brak wartości - oferty pracy w grupie zawodów nie są dostępne, w rezultacie szansa znalezienia pracy jest zerowa, a grupa zawodów jest maksymalnie nadwyżkowa.

W wielkich grupach zawodów wskaźnik dostępności ofert pracy w powiecie świdnickim przedstawia poniższa tabela.

Tabela6. Napływ i wskaźnik dostępności ofert pracy w 2017r.- malejąco.

Kod	Wielkie grupy zawodów	Napływ ofert pracy w okresie		Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)	Średniomies. liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy		
		CBOP (PUP+OHP +EURES)	Internet			2015r.	2016r.	2017r.
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	83	0	1,20	6,92	26,66	24,63	6,47
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1539	293	19,62	236,67	6,08	4,98	4,00
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	36	144	2,78	21,00	5,45	5,86	3,16
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2306	56	2,52	323,83	7,77	4,50	3,12

3	Technicy i inny średni personel	1265	82	4,74	153,25	6,67	2,92	2,61
9	Pracownicy wykonujący prace proste	1960	91	2,40	257,92	3,28	2,21	2,51
2	Specjaliści	493	588	16,84	137,08	8,89	3,65	2,46
4	Pracownicy biurowi	1417	126	18,91	143,58	3,64	1,97	1,77
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	2110	160	0,33	268,17	3,93	2,37	1,58
0	Siły zbrojne	0	0	0,00	0,00	x	x	x
Razem		11209	1540	7,38		x	x	x

Na terenie powiatu świdnickiego wskaźnik dostępności ofert pracy jest większy od 1 w 9 spośród 10 wielkich grup zawodowych. Oznacza to, że liczba osób bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy, a co za tym idzie dostępność ofert pracy jest relatywnie niska. Najwyższy wskaźnik obserwujemy w grupie 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy – **6,47** (w 2016r. - 24,63, a w 2015r. - 26,66) i oznacza on, że w zawodach w tej grupie występuje niewielka ilość ofert pracy, a osoby mogą mieć znaczne trudności w znalezieniu pracy. Kolejnymi grupami w rankingu są: 5 - pracownicy usług i sprzedawcy – **4,00** (w 2016r. - 4,98, a w 2015r. - 6,08), 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy – **3,16** (w 2016r. - 5,86, a w 2015r. - 5,45) oraz 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – **3,12** (w 2016r. - 4,50, a w 2015r. - 7,77). Najniższe wskaźniki obserwujemy w grupach: 8 - operatorzy maszyn i urządzeń – **1,58** (w 2016r. - 2,37, a w 2015r. - 3,93), 4 - pracownicy biurowi – **1,77** (w 2016r. - 1,97, a w 2015r. - 3,64). W przypadku grupy 0 - siły zbrojne wskaźnik dostępności ofert pracy nie posiada wartości. Oznacza to, że oferty pracy dla tej grupy zawodów nie są dostępne, a co za tym idzie grupa jest maksymalnie nadwyżkowa.

Analiza bezrobotnych oraz ofert pracy według 4- cyfrowych kodów zawodów.

Na koniec 2017r. najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych było w grupie sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) - **417** osób (w 2016r. - 491, a w 2015r. - 467). W 3 spośród 20 elementarnych grup zawodowych przedstawionych w zestawieniu, liczba osób bezrobotnych wynosiła powyżej 100. Są to grupy: gospodarze budynków - **199** osób (w 2016r. - 236, a w 2015r. - 193), robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani **164** osoby (w 2016r. - 183, a w 2015r. - 151), ślusarze i pokrewni - **139** osób (w 2016r. - 184, a w 2015r. - 227). W 2 grupach zarejestrowanych było powyżej 90 osób i są to: pracownicy obsługi biurowej **96** osób (w 2016r. - 85, a w 2015r. - 104) oraz robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym **96** osób (w 2016r. - 109, a w 2015r. - 98). Kolejne 2 grupy to te, w których

zarejestrowanych było powyżej 80 osób, a należą do nich: murarze i pokrewni **88** osób (w 2016r. - 140, a w 2015r. - 154) i pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne **84** osoby (w 2016r. - 87, a w 2015r. - 95). Kolejna grupa to robotnicy obróbki kamienia **73** osoby (w 2016r. - 94, a w 2015r. - 80). W 2 spośród 20 elementarnych grup zawodowych branych pod uwagę do zestawienia liczba osób bezrobotnych przekraczała 60. I są to: kucharze **69** osób (w 2016r. - 97, a w 2015r. - 101) oraz pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani **69** osób (w 2016r. - 63, a w 2015r. - 72). Ostatnie brane pod uwagę do rankingu grupy to: ręczni pakowacze i znakowacze **59** osób (w 2016r. - 491), magazynierzy i pokrewni **58** osób (w 2016r. - 83, a w 2015r. - 84), monterzy sprzętu elektrycznego **53** osoby, średni personel ds statystyki i dziedzin pokrewnych **52** osoby (w 2016r. - 65, a w 2015r. - 89), ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni **48** osób (w 2016r. - 86, a w 2015r. - 127), stolarze meblowi i pokrewni **47** osób (w 2016r. - 66, a w 2015r. - 77), krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni **47** osób (w 2016r. - 80, a w 2015r. - 77), piekarze, cukiernicy i pokrewni **44** osoby oraz fryzjerzy **41** osób.

Zestawienie powyższych danych w rozbiciu na poszczególne grupy zawodów przedstawia poniższa tabela.

Tabela7. Bezrobotni według elementarnych grup zawodów- stan na koniec 2017r. malejąco.

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Bezrobotni ogółem		
			Stan na koniec		
			2015r.	2016r.	2017r.
1.	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	467	491	417
2.	5153	Gospodarze budynków	193	236	199
3.	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	151	183	164
4.	7222	Ślusarze i pokrewni	227	184	139
5.	4110	Pracownicy obsługi biurowej	104	85	96
6.	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	98	109	96
7.	7112	Murarze i pokrewni	154	140	88
8.	9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	95	87	84
9.	7113	Robotnicy obróbki kamienia	80	94	73
10.	5120	Kucharze	101	97	69
11.	9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	72	63	69
12.	9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	-	72	59
13.	4321	Magazynierzy i pokrewni	84	83	58
14.	8212	Monterzy sprzętu elektrycznego	-	-	53

15.	3314	Średni personel ds statystyki i dziedzin pokrewnych	89	65	52
16.	7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	127	86	48
17.	7522	Stolarze meblowi i pokrewni	77	66	47
18.	7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	77	80	47
19.	7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	-	-	44
20.	5141	Fryzjerzy	-	-	41

W 2017 roku najwięcej osób bezrobotnych napłynęło w zawodach, które zostały ujęte w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela8. Grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych był największy w 2017 roku.

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (napływ w okresie)
1.	5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	903
2.	9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	472
3.	5153	Gospodarze budynków	294
4.	7222	Ślusarze i pokrewni	266
5.	4110	Pracownicy obsługi biurowej	243
6.	9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	215
7.	4321	Magazynierzy i pokrewni	212
8.	7112	Murarze i pokrewni	199
9.	7113	Robotnicy obróbki kamienia	167
10.	9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	156
11.	5120	Kucharze	148
12.	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	144
13.	9629	Pracownicy wykonujące prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	142
14.	7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	135
15.	9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	129
16.	8212	Monterzy sprzętu elektrycznego	122
17.	2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	114
18.	7522	Stolarze meblowi i pokrewni	110
19.	8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	104
20.	3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	103

Ważnym elementem opisującym sytuację na lokalnym rynku pracy jest również ilość osób długotrwale bezrobotnych pozostających w ewidencji. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia dla elementarnych grup zawodów przedstawia poniższa tabela.

Tabela9. Osoby długotrwale bezrobotne według elementarnych grup zawodów- stan na koniec 2017r. malejąco.

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1.	2113	Chemicy	100,00
2.	2153	Inżynierowie telekomunikacyjni	100,00
3.	2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	100,00
4.	2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	100,00
5.	2521	Projektanci i administratorzy baz danych	100,00
6.	2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	100,00
7.	2611	Adwokaci, rady prawni i prokuratorzy	100,00
8.	2642	Dziennikarze	100,00
9.	2651	Artyści plastycy	100,00
10.	3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
11.	3212	Technicy analityki medycznej	100,00
12.	3214	Technicy medyczni i dentyści	100,00
13.	3334	Agenci i administratorzy nieruchomości	100,00
14.	3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	100,00
15.	3436	Muzycy i pokrewni	100,00
16.	3521	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	100,00
17.	3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	100,00
18.	4120	Sekretarki (ogólne)	100,00
19.	4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstów	100,00
20.	4214	Windykatorzy i pokrewni	100,00
21.	4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	100,00
22.	5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
23.	5411	Strażacy	100,00
24.	5419	Pracownicy obsługi ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
25.	6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
26.	7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	100,00
27.	7116	Robotnicy budowy dróg	100,00
28.	7123	Tynkarze i pokrewni	100,00
29.	7124	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	100,00
30.	7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	100,00

31.	7311	Mechanicy precyzyjni	100,00
32.	7323	Introligatorzy i pokrewni	100,00
33.	7413	Monterzy linii elektrycznych	100,00
34.	7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	100,00
35.	8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	100,00
36.	8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	100,00
37.	8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	100,00
38.	8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	100,00
39.	8311	Maszyniści kolejowi mi metra	100,00
40.	9311	Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach	100,00
41.	9510	Pracownicy świadczący usługi na ulicach	100,00
42.	9611	Ładowacze nieczystości	100,00

Jak widać w powyższym zestawieniu zostało ujęte 42 elementarne grupy zawodowe, w których wskaźnik długotrwałego bezrobocia wynosi 100%, co oznacza, że każdy bezrobotny w grupie jest długotrwale bezrobotnym.

Kolejnym elementem mającym wpływ na ogólną sytuację na lokalnym rynku pracy jest wskaźnik płynności bezrobotnych. W elementarnych grupach zawodów te z największym oraz najmniejszym wskaźnikami płynności bezrobotnych w powiecie świdnickim przedstawiają poniższe tabele.

Tabela10. Wskaźnik płynności bezrobotnych w 2017r.- największy.

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	wskaźnik płynności bezrobotnych
1.	2114	Specjaliści nauk o Ziemi	3,00
2.	3422	Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi	3,00
3.	3436	Muzycy i pokrewni	3,00
4.	2113	Chemicy	2,50
5.	7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	2,50
6.	1349	Kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani	2,33
7.	7125	Szklarze	2,33
8.	2162	Architekci krajobrazu	2,00
9.	2310	Nauczyciele akademicy	2,00
10.	2353	Lektorzy języków obcych	2,00
11.	2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	2,00

12.	2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	2,00
13.	2622	Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją	2,00
14.	3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	2,00
15.	3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	2,00
16.	3513	Operatorzy sieci i systemów komputerowych	2,00
17.	4212	Bukmacherzy, krupierzy i pokrewni	2,00
18.	5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach	2,00
19.	6210	Robotnicy leśni i pokrewni	2,00
20.	7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	2,00
21.	7232	Mechanicy statków powietrznych i pokrewni	2,00
22.	7311	Mechanicy precyzyjni	2,00
23.	7323	Introligatorzy i pokrewni	2,00
24.	8154	Operator maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych	2,00
25.	8350	Marynarze i pokrewni (z wyłączeniem sił zbrojnych)	2,00

Jak widzimy w powyższym zestawieniu wskaźnik płynności bezrobotnych jest na poziomie zdecydowanie większym niż 1. Oznacza to, że odpływ przewyższa napływ, a co za tym idzie w grupach tych liczba osób bezrobotnych maleje. Największy wskaźnik płynności bezrobotnych wynoszący 3,00 obserwujemy w grupach: specjaliści nauk o Ziemi, trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi oraz muzycy i pokrewni. Nieco mniejszy, bo 2,50 w grupie zawodów: chemicy i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani. Wskaźnik na poziomie 2,33 wystąpił w grupach: kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani oraz szklarze, a w pozostałych 18 grupach wskaźnik ten wynosi 2,00.

Tabela11. Wskaźnik płynności bezrobotnych w 2017r.- najmniejszy.

Lp.	Kod	Elementarne grupy zawodów	wskaźnik płynności bezrobotnych
1.	1311	Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie	0,00
2.	1322	Kierownicy w górnictwie	0,00
3.	1344	Kierownicy w instytucjach pomocy społecznej	0,00
4.	1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	0,00
5.	2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	0,00
6.	2262	Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	0,00
7.	2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	0,00
8.	2636	Duchowni i osoby konsekrowane	0,00

9.	3153	Piloci statków powietrznych i personel pokrewny	0,00
10.	3253	Optycy okularowi	0,00
11.	3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	0,00
12.	3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	0,00
13.	3353	Urzędnicy do spraw świadczeń społecznych	0,00
14.	3359	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	0,00
15.	3511	Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	0,00
16.	4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	0,00
17.	4313	Pracownicy obsługi płacowej	0,00
18.	5165	Instruktorzy nauki jazdy	0,00
19.	5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,00
20.	7215	Takielarze i monterzy konstrukcji linowych	0,00
21.	7234	Mechanicy rowerów i pokrewni	0,00
22.	7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	0,00
23.	7542	Strzałowi i pokrewni	0,00

Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów. W przypadku braku wartości - napływ jest równy zero i oznacza to, że w grupach tych liczba osób bezrobotnych wzrasta.

Analiza grup zawodów, w których doszło do wahań sezonowych, odnośnie natężenia zmian deficytu i nadwyżki.

Prowadzenie kolejny rok monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych według takiego samego schematu pozwala na zaobserwowanie zmian jakie zachodzą w tym zakresie w poszczególnych zawodach na przestrzeni czasu. W elementarnych grupach zawodów zmiany takie przedstawia poniższa tabela.

Tabela12. Wahania sezonowe odnośnie natężenia zmian deficytu i nadwyżki w 2017 roku.

kod	Elementarne grypy zawodów	Deficyt/ równowaga/ nadwyżka	
		2016r.	2017r.
1223	Kierownicy do spraw badań i rozwoju	max deficyt	max deficyt
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	max deficyt	max deficyt
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	deficyt	deficyt
2413	Analitycy finansowi	deficyt	deficyt
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	deficyt	deficyt
2151	Inżynierowie elektrycy	nadwyżka	deficyt

2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno- komunikacyjnych)	równowaga	deficyt
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadków, uzdatniania wody i pokrewni	max deficyt	nadwyżka
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	nadwyżka	równowaga
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	deficyt	max deficyt

Jak widzimy w dziesięciu spośród elementarnych grup zawodów doszło do wystąpienia deficytu, nadwyżki lub równowagi zarówno w 2016 jak i 2017 roku. I tak w pięciu z nich utrzymała się taka sama wartość, tj. max deficyt i deficyt w stosunku do roku poprzedniego i są to: kierownicy do spraw badań i rozwoju, robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt, nauczyciele szkół specjalnych, analitycy finansowi oraz praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii. W pozostałych pięciu mamy do czynienia ze zmianą natężenia deficytu, nadwyżki i równowagi i to w odmiennych konfiguracjach. I tak elementarna grupa zawodów: inżynierowie elektrycy przeszła z nadwyżki w deficyt, specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno- komunikacyjnych) z równowagi w deficyt, operatorzy urządzeń do spalania odpadków, uzdatniania wody i pokrewni z max deficytu w nadwyżkę, technicy fizjoterapii i masażyści z nadwyżki w równowagę, a robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani z deficytu w max deficyt. Zmiany te obrazują nam jak dynamicznym organizmem może być lokalny rynek pracy i jak duże zmiany mogą w nim zachodzić na przestrzeni zaledwie roku.

Porównanie struktury ofert pracy zgłaszanych do PUP, a zamieszczanych na publicznych portalach rekrutacyjnych.

Ciekawym elementem opisującym sytuację na lokalnym rynku pracy jest wskazanie jakie oferty pracy są, a jakie nie są zgłaszane do urzędów pracy. Służy temu wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy i tak dla:

- $WNO^k_t < 1$ - grupa zawodów, w której oferty pracy są niedoreprezentowane w PUP (oznacza to, że pracodawcy znacznie częściej oferują pracę za pośrednictwem portali internetowych)
- $WNO^k_t > 1$ - grupa zawodów, w której oferty pracy są nadreprezentowane w PUP (pracodawcy znacznie częściej poszukują pracowników za pośrednictwem PUP niż w Internecie)
- miernik przyjmuje wartości z przedziału $<0, +\infty$)

W wielkich grupach zawodów wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy w powiecie świdnickim przedstawia poniższa tabela.

Tabela13. Wskaźnik zróżnicowania ofert pracy w 2017 roku- malejąco.

K o d	Wielka grupa zawodów	Wskaźnik struktury (%)						Wskaźnik zróżnicowania ofert pracy (PUP vs. Internet)	
		Oferty w Internecie			Oferty pracy CBOP (PUP+ OHP+ EURES)			2016r. (%)	2017r. (%)
		2016r	2017r.	2017r. (%)	2016r.	2017r.	2017r. (%)		
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	196	56	2,37	2824	2306	97,63	2,22	5,66
9	Pracownicy wykonujący prace proste	556	91	4,44	1958	1960	95,56	0,54	2,96
3	Technicy i inny średni personel	135	82	6,09	1224	1265	93,91	1,40	2,12
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	65	160	7,05	1931	2110	92,95	4,57	1,81
4	Pracownicy biurowi	77	126	8,17	1107	1417	91,83	2,21	1,55
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	215	293	15,99	1734	1539	84,01	1,24	0,72
2	Specjaliści	452	588	54,39	482	493	45,61	0,16	0,12
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	52	144	80,00	53	36	20,00	0,16	0,03
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	-	0	0,00	40	83	100,00	-	-
ogółem		1748	1540	-	11353	11209	-	-	-

Jak widzimy w 5 spośród 9 wielkich grupach zawodów wskaźnik zróżnicowania ofert pracy jest większy od 1. Oznacza to, że na terenie naszego powiatu w grupach: 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, 9 - pracownicy wykonujący prace proste, 3- technicy i inny średni personel, 8 – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz 4 - pracownicy biurowi pracodawcy znacznie częściej poszukują pracowników za pośrednictwem urzędu pracy niż portali internetowych. Natomiast w grupach: 5 - pracownicy usług i sprzedawcy, 2 – specjaliści oraz 1 - przedstawiciele władz, wyżsi urzędnicy i kierownicy wskaźnik zróżnicowania ofert pracy jest mniejszy niż 1. To z kolei oznacza, że na naszym terenie w grupach tych pracodawcy znacznie częściej poszukują

pracowników za pośrednictwem portali internetowych niż urzędu pracy. Dla grupy 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy nie został wyliczony wskaźnik zróżnicowania ofert pracy. Prawdopodobnie wynika to z tego, że nie zarejestrowano takich ofert w Internecie, a co za tym idzie brak było możliwości porównania i wyliczenia wskaźnika w tej wielkiej grupie zawodów.

2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zawody deficytowe charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Zatem istnieje na nie na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Aby grupa zawodów została zaliczona do zawodów deficytowych muszą w niej zajść jeszcze dwa warunki: odsetek długotrwale bezrobotnych nie może przekroczyć 0, a odpływ bezrobotnych powinien przewyższyć, bądź być równy, napływowi.

Zawody deficytowe na terenie powiatu świdnickiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2017 roku.

MAKSYMALNY DEFICYT*								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba dostępnych ofert pracy		Odsetek ofert subsydiowanych			Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)	
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	10		0,00			0,00	
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	1		0,00			0,00	
DEFICYT								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomies. liczba bezro.	Średniomies. Liczba dost. ofert pracy	Wskaż. dost. ofert pracy	Wskaż. dług. bezro.	Wskaż. płyn. bezro.	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+ OHP+ EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowani	0,25	0,33	0,75			66,67	66,67
2440	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	1,08	2,42	0,45	0,00	1,00	72,73	54,55
2413	Analitycy finansowi	6,17	10,25	0,60	20,00	1,00	50,00	50,00
4415	Pracownicy działów kadr	1,08	1,50	0,72		1,50	38,89	33,33

5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/ internetowej	0,83	11,50	0,07		1,33	29,41	23,53
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno- komunikacyjnych)	13,67	19,17	0,71	40,00	1,13	30,61	22,45
2353	Lektorzy języków obcych	0,50	1,08	0,46		2,00	7,69	7,69
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	7,92	18,50	0,43	30,00	1,26	2,63	0,88
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	0,17	1,67	0,10		1,00	5,00	0,00
2272	Diagności laboratoryjni specjaliści	0,25	1,08	0,23				0,00
4322	Planiści produkcyjni	0,25	1,08	0,23	0,00	1,00	0,00	0,00
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchni metali i nakładania powłok	0,58	2,50	0,23	0,00	1,00	0,00	0,00
7124	Monterzy izolacji	1,33	5,50	0,24		1,37	0,00	0,00
2152	Inżynierowie elektronicy	0,92	2,25	0,41		1,00	0,00	0,00
9211	Robotnicy wykonujący proste prace polowe	0,33	0,58	0,57	0,00	1,00	0,00	0,00
8113	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	2,25	3,42	0,66	33,33	1,00	0,00	0,00
1211	Kierownicy do spraw finansowych	2,25	3,17	0,71	0,00	1,00	0,00	0,00
2151	Inżynierowie elektrycy	4,08	5,67	0,72	40,00	1,17	0,00	0,00
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	2,67	3,50	0,76	0,00	2,00	2,38	0,00
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	0,58	0,67	0,87		1,20	0,00	0,00

* w przypadku maksymalnego deficytu liczba bezrobotnych jest równa 0. W rezultacie wskaźnik dostępności ofert pracy równa się 0, a pozostałe mierniki nie osiągają wartości. Z tego względu i zgodnie z zaleceniami prezentacja tej grupy odbywa się według malejącej liczby dostępnych ofert pracy.

Jak wynika z powyższego zestawienia w najlepszej sytuacji na rynku pracy powiatu świdnickiego byłyby osoby z grup zawodów zaliczonych do maksymalnego deficytu, ale osoby bezrobotne w tych grupach nie występowały. Pozostałe wymienione w nim zawody charakteryzują się tym, że średniomiesięczna ilość dostępnych ofert pracy w tych zawodach przewyższa średniomiesięczną liczbę osób bezrobotnych. Wskaźnik płynności bezrobotnych jest większy bądź równy 1, a wskaźnik dostępności ofert pracy zawiera się w przedziale od 0 do 1. Dane te wskazują na to, że w grupach tych następuje spadek liczby bezrobotnych i przeciętnie każda osoba z danej grupy ma szansę na znalezienie pracy.

Kolejną grupą są zawody zrównoważone, które odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym. Czyli na rynku pracy występuje na nie zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał 0, a odpływ powinien przewyższać, bądź być równy, napływowi.

Zawody zrównoważone na terenie powiatu świdnickiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela15. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych w 2017 roku.

RÓWNOWAGA						
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średnio mies. liczba bezro.	Średnio mies. liczba dost. ofert pracy	Wskaż. dost. ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP +EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
2165	Kartografowie i geodeci	0,17	0,17	1,00	50,00	50,00
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	0,83	0,83	1,00	10,00	10,00
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	4,08	4,50	0,91	9,26	7,41
4321	Magazynierzy i pokrewni	75,83	80,75	0,94	3,95	2,37

Analizując powyższe zestawienie obserwujemy, że średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy jest zbliżona do średniomiesięcznej liczby osób bezrobotnych, a wskaźnik dostępności ofert pracy nie przekracza wartości 1. Wskazuje nam to na fakt, że osoby z danej grupy nie powinny mieć trudności ze znalezieniem pracy, bo podaż jest zbliżona do popytu.

Ostatnia grupa to zawody nadwyżkowe. Odznaczają się one przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy. Na zawody te na rynku pracy występuje niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych. Ponadto charakteryzują się one znacznym odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych oraz wyższym napływem niż odpływem osób bezrobotnych. Zawody maksymalnie nadwyżkowe to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy, tj. wskaźnik dostępności ofert pracy nie przyjmuje żadnych wartości

Zawody nadwyżkowe na terenie powiatu świdnickiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela16. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2017 roku.

MAKSYMALNA NADWYŻKA*								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba bezrobotnych						
5152	Pracownicy usług domowych	2						
1311	Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie	1						
6340	Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby	1						
NADWYŻKA								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średnio mies. liczba bezro.	Średnio mies. liczba dost. ofert pracy	Wskaż. dost. ofert pracy	Wskaż. dług. bezro.	Wskaż. płyn. bezro.	Odsetek ofert subsydjowanych w CBOP (PUP+ OHP+ EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
8159	Operator maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanym gdzie indziej niesklasyfikowani	5,50	0,08	66,00	60,00	0,67	0,00	0,00
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	1,67	0,08	20,00	50,00	0,00	100,00	100,00
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	1,00	0,08	12,00	50,00	0,33	0,00	0,00
3332	Organizatorzy konferencji i imprez	1,67	0,17	10,00	50,00	0,50	50,00	50,00
8152	Operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich	1,42	0,17	8,50	50,00	0,67	100,00	0,00
9213	Operatorzy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	1,42	0,17	8,50	50,00	0,50	0,00	0,00
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	1,00	0,17	6,00	100,00	0,00	50,00	50,00
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadków, uzdatniania wody i pokrewni	0,67	0,17	4,00	50,00	0,75	0,00	0,00
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1,42	0,42	3,40	50,00	0,86	80,00	40,00
8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	3,92	1,50	2,61	50,00	0,90	44,44	11,11
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	2,33	1,08	2,15	50,00	0,33	15,38	0,00
9611	Ładowacze nieczystości	2,17	1,75	1,24	100,00	0,80	19,05	0,00

* w przypadku maksymalnej nadwyżki liczba ofert pracy równa się 0. W rezultacie wskaźnik dostępności ofert pracy nie przyjmuje wartości. Z tego względu i zgodnie z zaleceniami prezentację tej grupy dokonuje się według malejącej przeciętnej miesięcznej liczby bezrobotnych.

Jak wynika z powyższego zestawienia w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy powiatu świdnickiego były osoby z grup zawodów zaliczonych do maksymalnej nadwyżki. W grupach tych liczba ofert pracy równa się 0, wskaźnik dostępności ofert pracy nie przyjmuje wartości, a co za tym idzie osoby z tych grup zawodowych praktycznie pozostają bez możliwości podjęcia w nich pracy. W pozostałych wymienionych jako nadwyżkowe grupach zawodów odsetek wolnych miejsc pracy jest zróżnicowany, a wskaźnik długotrwałego bezrobocia zawiera się w przedziale od 100% do 50%. Ponadto średniomiesięczna liczba osób bezrobotnych przewyższa i to znacznie średniomiesięczną liczbę dostępnych ofert pracy. Wskaźnik płynności bezrobotnych jest poniżej 1, a wskaźnik dostępności ofert pracy zawiera się w przedziale od 1,24 do 66,00. Informuje nas to o tym, że w grupach tych następuje wzrost liczby bezrobotnych, a dostępność ofert pracy jest na tyle niska, że osoby z danej grupy mają małe szanse na znalezienie pracy.

3. Analiza umiejętności i uprawnień

Umiejętność jest to zdolność wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu, np. obsługa komputera i wykorzystanie Internetu. Natomiast uprawnienia to dodatkowe kwalifikacje zawodowe zdobywane w drodze procesu certyfikacji, dodatkowych szkoleń, egzaminów lub często także po udowodnieniu przebycia wymaganej praktyki; przykładem uprawnienia jest prawo jazdy kat. C.

Rozkład umiejętności i uprawnień w wielkich grupach zawodów przedstawia poniższa tabela.

Tabela17. Umiejętności i uprawnienia według wielkich grup zawodów w 2017 roku.

Kod	Wielka grupa zawodów	Strona podaźowa rynku pracy		Strona popytowa rynku pracy		
		Uprawnienia posiadane przez bezrobotnych	Odsetek bezrobotnych (%)	Umiejętności i uprawnienia wymagane w ofertach pracy	Odsetek* ofert pracy (%)	
					2016r.	2017r.
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy			zarządzanie ludźmi/ przywództwo	32,69	25,69
				planowanie i organizacja pracy własnej	-	12,50
				współpraca w zespole	-	12,50
				wywieranie wpływu	11,54	12,50
				obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	7,69	-
				sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,92	-
				znajomość języków obcych	1,92	12,50
2	Specjaliści	Znajomość języków obcych	0,34	współpraca w zespole	-	13,27

				komunikacja ustna/ komunikatywność	16,15	11,39
				znajomość języków obcych	7,52	10,37
				planowanie i organizacja pracy własnej	16,81	7,92
				wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	-	6,63
				obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	11,95	-
				wywieranie wpływu	5,53	-
3	Technicy i inny średni personel			sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	11,11	4,24
				obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	-	2,44
				planowanie i organizacja pracy własnej	13,33	2,44
				współpraca w zespole	-	2,44
				wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	-	2,44
				komunikacja ustna/ komunikatywność	16,30	-
				obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	11,85	-
				przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	11,11	-
4	Pracownicy biurowi			współpraca w zespole	-	14,29
				obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	2,91	14,29
				czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	-	14,29
				sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	-	0,60
				planowanie i organizacja pracy własnej	28,57	-
				sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	19,48	-
				zarządzanie ludźmi/ przywództwo	19,48	-
				znajomość języków obcych	5,19	-
5	Pracownicy usług i sprzedawcy			komunikacja ustna/ komunikatywność	7,90	24,57
				wywieranie wpływu	9,77	12,29
				sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,54	1,74
				obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	-	0,34
				zarządzanie ludźmi/ przywództwo	-	0,34

				planowanie i organizacja pracy własnej	4,17	-
				współpraca w zespole	2,74	-
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy			obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	9,69	33,93
				współpraca w zespole	1,65	32,14
				planowanie i organizacja pracy własnej	-	1,79
				znajomość języków obcych	-	1,79
				sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,10	1,34
				obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	7,65	-
				wykonywanie obliczeń	7,65	-
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń			obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	-	11,25
				sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,22	3,25
				znajomość języków obcych	3,08	0,63
				obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,39	0,39
				planowanie i organizacja pracy własnej	0,20	0,19
9	Pracownicy wykonujący prace proste			współpraca w zespole	0,16	19,78
				sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	18,87	2,94
				planowanie i organizacja pracy własnej	0,65	0,30
				komunikacja ustna/komunikatywność	0,16	-

* liczony jest jako iloraz napływu ofert pracy, w których dana umiejętność lub uprawnienie jest wymagana do całkowitego napływu ofert pracy w ramach danej wielkiej grupy zawodu (PUP+ Internet)

Jak wynika z powyższego zestawienia w 8 spośród 10 wielkich grup zawodowych, pracodawcy zgłaszając oferty pracy zwracali również uwagę na to jakie potencjalny kandydat na pracownika powinien posiadać umiejętności bądź uprawnienia. W powyższym zestawieniu znalazło się jedenaście różnych umiejętności, przy czym czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim pojawiło się tylko przy jednej grupie zawodów. Kolejne dziesięć, to:

- planowanie i organizacja pracy własnej - 6 grup: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, 2 - specjaliści, 3 - technicy i inny średni personel, 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, 8- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz 9 - pracownicy wykonujący prace proste . Największy procent ofert pracy zawierający taki wymóg wystąpił w grupie 1 i wyniósł on 12,50%.

- sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna - 6 grup: 3 - technicy i inny średni personel, 4 - pracownicy biurowi, 5 - pracownicy usług i sprzedawcy, 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz 9 - pracownicy wykonujący prace proste. Największy procent ofert pracy z takim wskazaniem wynosił 4,24% i dotyczył grupy 3.
- współpraca w zespole - 5 grup: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, 3 - technicy i inny średni personel, 4 - pracownicy biurowi, 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, 9 - pracownicy wykonujący prace proste. Wśród nich grupa 7 była tą, w której wystąpił największy procent ofert pracy z tym wskazaniem i wynosił on 32,14%.
- znajomość języków obcych - 4 grupy: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, 2 - specjaliści, 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. Przy czym największy procent ofert pracy z tym wymaganiem pojawiła się w zawodach z grupy 1 i wynosił 12,50%.
- obsługa komputera i wykorzystanie Internetu - 4 grupy: 3 - technicy i inny średni personel, 4 - pracownicy biurowi, 5 - pracownicy usług i sprzedawcy oraz 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, a największy procent ofert pracy z tym wymaganiem pojawił się w grupie 4 i wynosił 14,29%.
- zarządzanie ludźmi/ przywództwo - 2 grupy: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy oraz 5 - pracownicy usług i sprzedawcy i większy odsetek ofert pracy z tym wymaganiem pojawił się w grupie 1 i wynosił 25,69%.
- wywieranie wpływu - 2 grupy: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy oraz 5 - pracownicy usług i sprzedawcy. Największy procent ofert pracy zawierający taki wymóg wystąpił w grupie 1 i wyniósł on 12,50%.
- komunikacja ustna/ komunikatywność - 2 grupy: 2 - specjaliści oraz 5 - pracownicy usług i sprzedawcy, przy czym większy procent ofert pracy z tym wskazaniem wystąpił w grupie 5 i wynosił 24,57%.
- wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków - 2 grupy: 2 - specjaliści oraz 3 - technicy i inny średni personel, ale większy procent ofert pracy z tą umiejętnością dotyczył grupy 2 i wynosił 6,63%.
- obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych - 2 grupy: 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, a największy procent ofert pracy z tym wymaganiem pojawił się w grupie 7 i wynosił 33,93%.

Najwięcej, bo po pięć wymagań, co do potencjalnych kandydatów na pracowników związanych było z grupami: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, 2 - specjaliści, 3 - technicy i inny średni personel, 5 - pracownicy usług i sprzedawcy, 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. Najmniej, bo trzy

wystąpiły w grupie 9 - pracownicy wykonujący prace proste. Największy odsetek ofert pracy 33,93% dotyczył obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych z grupy 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, a najmniejszy 0,19% planowanie i organizacja pracy własnej z grupy 8 – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

Kolejną grupą, która zostanie poddana analizie dla uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji na rynku pracy naszego powiatu będzie grupa osób bezrobotnych bez zawodu. Skoro zawód definiowany jest jako przynoszący dochód zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki, to osoba bez zawodu to taka, która nie ma świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego w danym zawodzie oraz udokumentowanej określonej czasowo ciągłości pracy w jednym zawodzie.

Grupę osób bez zawodu w powiecie świdnickim według posiadanego wykształcenia przedstawia poniższa tabela.

Tabela18. Bezrobotni bez zawodu w 2017 roku malejąco.

Wykształcenie	Bezrobotni bez zawodu			Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)*		
	2015r.	2016r.	2017r.	2015r.	2016r.	2017r.
gimnazjalne i poniżej	363	247	178	20,92	15,60	13,59
średnie ogólnokształcące	99	54	36	22,45	15,04	12,00
policealne i średnie zawodowe	56	33	21	4,73	3,24	2,65
zasadnicze zawodowe	30	16	6	1,82	1,04	0,53
wyższe	3	1	0	0,50	0,20	0,00

* wyliczany jest jako stosunek bezrobotnych bez zawodu wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego do ogółu bezrobotnych w ramach danej analizowanej kategorii

Na koniec 2017 roku na terenie naszego powiatu najwięcej, bo **178**, tj. **13,59%** (w 2016r. - 247 i 15,60%, a w 2015r. - 363 i 20,92%) osób bez zawodu było w grupie z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Porównywalnie duży odsetek czyli **12,00%**, tj. **36** osób (w 2016r. - 54 i 15,04%, a w 2015r. - 22,45% i 99) występowało wśród bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Na pozostałych poziomach wykształcenia odsetek osób bez zawodu zawierał się w przedziale od 0,53% do 2,65% (w 2016r. od 0,20% do 3,24%, a w 2015r. od 0,50%

do 4,73%). O ile w przypadku osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz średnim ogólnokształcącym jest to niejako konsekwencja zaniechania lub wybrania takiej a nie innej drogi edukacji, to w pozostałych przypadkach może być to zastanawiający fakt. Możemy tylko przypuszczać, że jest to prawdopodobnie spowodowane tym, iż osoby te pomimo ukończenia szkoły nie uzyskały tytułu zawodowego ponieważ nie zdały egzaminu praktycznego. Tym samym choć legitymują się posiadaniem wykształcenia na danym poziomie, to jednak brak im potwierdzenia posiadania kwalifikacji zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Warto zwrócić uwagę na fakt, że osoby bez zawodu nie występują na wszystkich poziomach wykształcenia. Takich osób nie zanotowano wśród tych legitymujących się wykształceniem wyższym.

Wartym zaznaczenia wydaje się również fakt, że w badanym okresie na terenie naszego powiatu tylko **6,07%**, czyli **241** spośród **3968** osób bezrobotnych (w 2016r. - 7,03% i 351 z 4994, a w 2015r. - 9,81% i 551 z 5616) zaliczanych było do grupy bez zawodu.

4. Analiza rynku edukacyjnego

Ta część raportu dotyczyć będzie szeroko pojętego rynku edukacyjnego w oparciu o analizę liczby uczniów ostatniego roku, absolwentów szkół oraz studentów na ostatnim roku studiów wyższych. Ma to pozwolić na określenie potencjalnego zasobu siły roboczej wchodzącej na rynek, a co za tym idzie odpowiedzieć na pytanie, czy deficyt bądź nadwyżka występująca na rynku w najbliższym czasie zwiększy się, czy też ulegnie redukcji. W przypadku zawodów nadwyżkowych, relatywnie duża liczba uczniów ostatnich klas, mogących podjąć zatrudnienie może przyczynić się do dalszego wzrostu bezrobocia w danej grupie zawodowej. W dalszej kolejności wykluczać to będzie również zasadność przeprowadzenia szkoleń dających uprawnienia niezbędne do wykonywania danego zawodu. Natomiast w przypadku zawodów deficytowych liczba przyszłych absolwentów wskazywać ma na to, na ile obecnie występujący deficyt może zostać przez nich uzupełniony, a na ile zasadne będzie przeprowadzenie szkoleń dla bezrobotnych pozwalających na podjęcie zatrudnienia w tej grupie zawodów.

Źródłem powyższych informacji będą dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej MEN (szkoły ponadgimnazjalne) oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego (szkoły wyższe).

Powyższa analiza zawierać będzie też informacje na temat sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz wyższych na rynku pracy. Zostaną zidentyfikowane elementarne grupy zawodów/ kierunków nauki i szkół, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy, służyć temu będzie wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów. Informuje on jaki odsetek

absolwentów w elementarnej grupie zawodów/ kierunków nauki i szkół stanowią bezrobotni absolwenci. Miernik ten przyjmuje wartość od 0% (brak bezrobotnych wśród absolwentów) do 100% (każdy absolwent jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższy wskaźnik tym dana elementarna grupa zawodów/ kierunków nauki i szkół jest bardziej dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Analiza uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych

Liczbę uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w zawodach deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela19. Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych w 2017 roku.

Zawody deficytowe		
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
1211	Kierownicy do spraw finansowych	0
2151	Inżynierowie elektrycy	0
2152	Inżynierowie elektronicy	0
2272	Diagności laboratoryjni specjaliści	0
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	0
2353	Lektorzy języków obcych	0
2413	Analitycy finansowi	0
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno- komunikacyjnych)	0
2440	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	0
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	0
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowani	0
4322	Planiści produkcyjni	0
4415	Pracownicy działów kadr	0
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/ internetowej	0
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	0
7124	Monterzy izolacji	0
7549	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	0
8113	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	0

8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	0
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchni metali i nakładania powłok	0
9211	Robotnicy wykonujący proste prace polowe	0
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	0
Zawody nadwyżkowe		
1311	Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie	0
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	0
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	0
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	0
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	0
3332	Operatorzy konferencji i imprez	0
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	0
5152	Pracownicy usług domowych	0
6340	Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby	0
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	0
8141	Operator maszyn do produkcji wyrobów gumowych	0
8152	Operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich	0
8159	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani	0
9213	Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	0
9611	Ładowacze nieczystości	0
Zawody zrównoważone		
2165	Kartografowie i geodeci	0
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	19
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	0
4321	Magazynierzy i pokrewni	0

Jak wynika z powyższego zestawienia na terenie naszego powiatu potencjalny zasób siły roboczej wystąpić ma w zawodzie zrównoważonym technicy fizjoterapii i masażyści – 19 osób. W pozostałych zawodach z grupy zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych nie zanotowano uczniów w ostatnich klasach szkół ponadgimnazjalnych. Dlatego można stwierdzić, że nie będziemy mogli liczyć na to, że obecnie występujący deficyt może zostać przez absolwentów uzupełniony. Natomiast, co do występującej nadwyżki konieczna będzie dalsza obserwacja tendencji, aby nie była dalej niebezpiecznie pogłębianą.

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2017 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2017 roku.

Typ szkoły	Liczba absolwentów w poprzednim roku szkolnym		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozda wczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozda wczego
zasadnicza szkoła zawodowa	227	125	26	8	11,45	3,52
szkoła przysposabiająca do pracy	10	0	0	0	0,00	0,00
technikum	419	226	29	25	6,92	5,97
liceum ogólnokształcące	747	0	15	11	2,01	1,47
liceum profilowane	0	0	0	2	-	-
liceum uzupełniające	-	-	0	0	-	-
szkoła policealna	143	114	7	11	4,90	7,69

* liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Jak widać z powyższego zestawienia w poprzednim roku szkolnym najwięcej absolwentów ukończyło szkoły na poziomie liceum ogólnokształcącego - **747** osób (w 2016r.- 765, a w 2015r. - 873), nieco mniej na poziomie technikum - **419** osób, z tego 226, tj. 53,94% z tytułem zawodowym (w 2016r.- 587, z tego 376 i 64,05% z tytułem zawodowym, a w 2015r. - 578, z tego 267 i 46,19% posiadało tytuł zawodowy), dalej w kolejności plasują się absolwenci, którzy ukończyli zasadnicze szkoły zawodowe - **227** osób, z tego 125, tj. 55,07% z tytułem zawodowym (w 2016r.- 179, z tego 120 i 67,04%, a w 2015r. - 94 osoby, z tego 3 i 36,17% posiadało tytuł zawodowy) oraz szkoły policealne - **143** osoby, z tego 114, tj. 79,72% z tytułem zawodowym (w 2016r.- 219, z tego 167 i 76,25%, a w 2015r. - 114 osób, z tego 106 i 92,98% posiadało tytuł zawodowy). Najmniej ilościowo absolwentów było po szkołach przysposabiających do pracy- **10** osób (w 2016r.- 16, a w 2015r. - 10).

Nieco inaczej rozkładała się liczba bezrobotnych absolwentów, i tak na koniec grudnia poprzedniego roku najwięcej ich było po technikum - **29** osób (w 2016r.- 42, a w 2015r. - 44), nieco mniej po zasadniczej szkole zawodowej - **26** osób (w 2016r.- 25, a w 2015r. - 17) i liceum ogólnokształcącym - **15** osób (w 2016r.- 39, a w 2015r. - 33). Natomiast najmniej było po szkole policealnej - **7** osób (w 2016r.- 17, a w 2015r. - 4). Warto również zwrócić uwagę, że nie było

bezrobotnych absolwentów po szkole przysposabiającej do pracy, liceum profilowanym (w 2016r.- 1, a w 2015r. - 3) oraz liceum uzupełniającym. Badając dalsze losy bezrobotnych absolwentów widzimy, że na koniec maja 2017 roku doszło do spadku ich liczby po: technikum do **25** (w 2016r.- 24, a w 2015r. - 28), liceum ogólnokształcącym do **11** (w 2016r.- 14, a w 2015r. - 21) i zasadniczej szkole zawodowej do **8** (w 2016r.- 16, a w 2015r. - 7). Natomiast doszło do wzrostu ich liczby po szkole policealnej do **11** (w 2016r.- spadek do 14, a w 2015r. - wzrost do 10 osób) oraz liceum profilowanym do **2** osób (w 2016r.- 0, a w 2015r. - 1). Nadal też nie było bezrobotnych absolwentów po szkole przysposabiającej do pracy oraz liceum uzupełniającym.

Wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów na koniec grudnia roku poprzedniego przedstawiał się następująco - największy, bo **11,45%** (w 2016r.- 20,83%, a w 2015r. - 18,09%) odsetek bezrobotnych absolwentów obserwujemy na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, dalej mamy **6,92%** (w 2016r.- 11,17%, a w 2015r. - 7,61%) na poziomie technikum, kolejny **4,90%** (w 2016r.- 10,18%, a w 2015r. - 3,51%) po szkole policealnej i najniższy **2,01%** (w 2016r.- 5,10%, a w 2015r. - 3,78%) po liceum ogólnokształcącym. Wraz z upływem czasu zmienia się wskaźnik i na koniec maja roku sprawozdawczego, podobnie jak liczba bezrobotnych absolwentów, maleje dla zasadniczej szkoły zawodowej do **3,52%** (w 2016r.- 13,33%, a w 2015r. - 7,45%), technikum do **5,97%** (w 2016r.- 6,38%, a w 2015r. - 4,84%) oraz liceum ogólnokształcącego do **1,47%** (w 2016r.- 1,83%, a w 2015r. - 2,41%). Natomiast doszło do wzrostu ich liczby po szkole policealnej do **7,69%** (w 2016r. - spadek do 8,38%, a w 2015r. - wraz ze wzrostem liczby bezrobotnych absolwentów wzrasta do 8,77%).

Nieco inaczej wyglądała sytuacja absolwentów na koniec grudnia 2017 roku, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela21. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2017 roku.

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym				Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem		posiadający tytuł zawodowy*		stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego		stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego	
	2016r.	2017r.	2016r.	2017r.	2016r.	2017r.	2016r.	2017r.
zasadnicza szkoła zawodowa	227	-	125	-	26	8	20,80	-
szkoła przysposabiająca do pracy	10	13	-	-	0	0	-	-
technikum	419	701	226	253	29	16	12,83	2,28
liceum ogólnokształcące	747	694	-	-	15	8	2,01	1,15
liceum profilowane	-	-	-	-	0	1	-	-

liceum uzupełniające	-	-	-	-	0	0	-	-
szkoła policealna	143	157	114	131	7	9	6,14	5,73

* liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Najwięcej absolwentów na koniec roku szkolnego 2017 było po technikum- **701** osób (w 2016r. - 419, a w 2015r. - 319), kolejne to: liceum ogólnokształcące - **694** osoby (w 2016r. - 747, a w 2015r. - 764), szkoła policealna- **157** osób (w 2016r. - 143, a w 2015r. - 110) i szkoła przysposabiająca do pracy - **13** osób (w 2016r. - 10, a w 2015r. - 16).

Na koniec grudnia 2017 roku najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było po technikum - **16** osób (w 2016r. - 29, a w 2015r. - 42), nieco mniej po szkole policealnej - **9** osób (w 2016r. - 7, a w 2015r. -17), a w dalszej kolejności po: zasadniczej szkole zawodowej - **8** osób (w 2016r. - 26, a w 2015r. - 25), liceum ogólnokształcącym- **8** osób (w 2016r. - 15, a w 2015r. - 39) oraz liceum profilowanym **1** osoba. Nie było bezrobotnych absolwentów po szkole przysposabiającej do pracy oraz liceum uzupełniającym.

Jeśli natomiast chodzi o wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów to najwyższy odsetek ich wystąpił po szkole policealnej – **5,73%** (w 2016r. - 6,14%, a w 2015r. - 15,45%), a kolejne w rankingu to: technikum - **2,28%** (w 2016r. - 12,83%, a w 2015r. - 13,17%) oraz liceum ogólnokształcące – **1,15%** (w 2016r. - 2,01%, a w 2015r. - 5,10%).

Jak widzimy zatem na koniec grudnia 2017 roku doszło do jeszcze jednej zmiany tym razem polegającej na tym, że odsetek bezrobotnych absolwentów uległ zmniejszeniu w stosunku do grudnia roku poprzedniego.

W elementarnych grupach zawodów w powiecie świdnickim wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów i osób bezrobotnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela22. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2017 roku- wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów malejąco.

Elementarna grupa zawodów*	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych
	ogółem	posiadających tytuł zawodowy	koniec grudnia roku sprawozda wczego	koniec grudnia roku sprawozda wczego	koniec grudnia roku sprawozda wczego	koniec grudnia roku sprawozda wczego
Spedytorzy i pokrewni	2	2	1	2	50,00	50,00
Technicy weterynarii	3	3	1	2	33,33	50,00
Operatorzy armatury medycznej	8	8	1	1	12,50	100,00
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	16	16	1	2	6,25	50,00

Technicy fizjoterapii i masażyści	19	19	1	3	5,26	33,33
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	68	68	3	50	4,41	6,00
Technicy mechanicy	23	23	1	39	4,35	2,56
Pracownicy administracji i sekretarze biura zarządu	24	24	1	6	4,17	16,67
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	26	26	17	7	3,85	14,29
Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	27	27	1	4	3,70	25,00
Projektanci grafiki i multimediiów	-	-	1	1	-	100,00
Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	-	-	1	2	-	50,00
Pracownicy obsługi biurowej	-	-	1	8	-	12,50
Kucharze	-	-	2	45	-	4,44
Mechanicy pojazdów samochodowych	-	-	1	45	-	2,22
Ślusarze i pokrewni	-	-	1	99	-	1,01
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	-	-	1	109	-	0,92

* w zestawieniu uwzględniono tylko te elementarne grupy zawodów, w których wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów oraz wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych był powyżej 0%

Największy wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów był w zawodach: spedytorzy i pokrewni – **50,00%** oraz technicy weterynarii – **33,33%** (w 2016r. nie występowały w zestawieniu). Nieco mniej wynosił on w grupach zawodów: operatorzy armatury medycznej – **12,50%**, średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp – **6,25%**, technicy fizjoterapii i masażyści – **5,26%**, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych – **4,41%**, technicy mechanicy – **4,35%** oraz pracownicy administracji i sekretarze biura zarządu – **4,17%** (w 2016r. nie występowały w zestawieniu). Natomiast im niższy wskaźnik tym dana elementarna grupa zawodów jest bardziej dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy. Najmniejszy był w następujących elementarnych grupach zawodów: szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych – **3,85%** oraz pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani – **3,70%** (w 2016r. nie występowały w zestawieniu).

W przypadku 7 elementarnych grup zawodów powyższy wskaźnik nie występował z uwagi na brak absolwentów w tych zawodach. Natomiast posiadały one wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych. Pokazuje on jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią bezrobotni absolwenci. Przyjmuje wartość od 0,92% do 100% i mówi o tym w jakim stopniu absolwenci zasilają grono osób bezrobotnych. I tak 100% uzyskał zawód

projektanci grafiki i multimediiów, a 50,00% pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej (w 2016r. nie występowały w zestawieniu). Kolejne zawody to: pracownicy obsługi biurowej – 12,50% (w 2016r. - 11,11%), kucharze – 4,44% (w 2016r.- 5,36% wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych oraz w 2016r. - 15,79%, a w 2015r. - 18,18% wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów), mechanicy pojazdów samochodowych - 2,22% (w 2016r.- 4,48% wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych oraz w 2016r. - 16,67%, a w 2015r. - 11,76% wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów), ślusarze i pokrewni – 1,01% (w 2016r. nie występował w zestawieniu) oraz sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) - 0,92% (w 2016r.- 5,56% wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych oraz w 2016r. - 36,84%, a w 2015r. - 100% wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów).

5. Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw

Próbki z danymi przedsiębiorców niezbędnymi do przeprowadzenia badania zostały rozdystrybuowane do Oprogramowania SyriuszStd w miesiącu sierpniu. Natomiast w miesiącu wrześniu 2017 roku Urząd przeprowadził kolejne już badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw.

Liczbę przebadanych przedsiębiorstw przedstawia poniższa tabela.

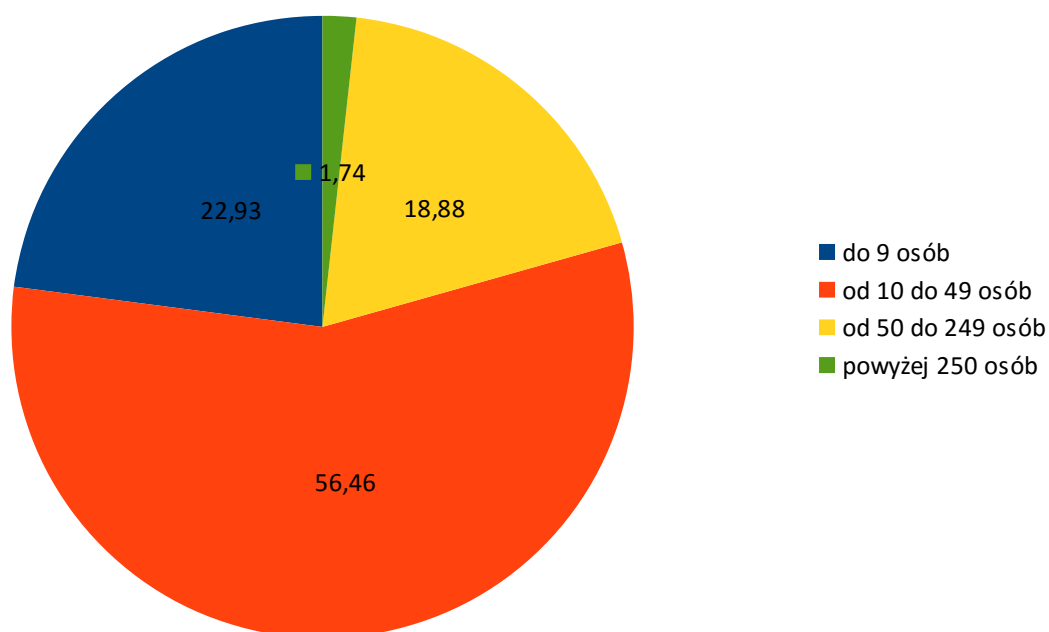
Tabela23. Liczba przebadanych przedsiębiorstw w zależności od klasy wielkości.

Klasa wielkości przedsiębiorstwa	Liczba przebadanych przedsiębiorstw		
	2015r.	2016r.	2017r.
do 9 osób	42	38	43
10-49	21	33	36
50-249	6	10	10
250 i więcej	1	3	2
podsumowanie	70	84	91

Jak wynika z powyższego zestawienia łącznie przebadano **91** przedsiębiorstw (w 2016r.- 84, a w 2015r. - 70). Najwięcej, bo **43** (w 2016r. - 38, a w 2015r. - 42) stanowiły przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, **36** (w 2016r. - 33, a w 2015r. - 21) to te zatrudniające od 10 do 49 osób, **10** (w 2016r. - 10, a w 2015r. - 6) stanowiły przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 osób oraz **2** (w 2016r. - 3, a w 2015r. - 1) to przedsiębiorstwa zatrudniające 250 i więcej osób.

Strukturę procentową badanych podmiotów pod względem liczby zatrudnionych pracowników przedstawia poniższy rysunek.

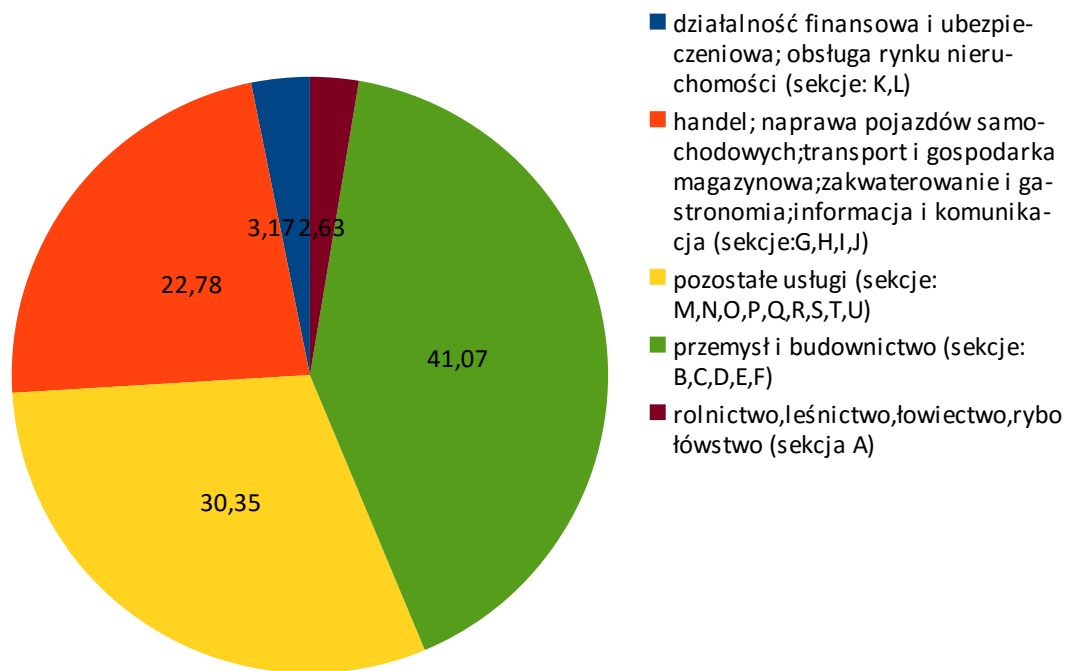
Rysunek 4. Struktura badanych przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych pracowników w 2017r. w %.

Jak widać najwięcej, bo **56,46%** (w 2016r. - 61,47%, a w 2015r. - 37,00%) przebadanych podmiotów stanowiły te zatrudniające od 10 do 49 osób. Kolejne zatrudniające do 9 osób - **22,93%** (w 2016r. - 21,55%, a w 2015r.- 46,92%), **18,88%** od 50 do 249 osób (w 2016r. - 14,63%, a w 2015r. - 15,42%) oraz **1,74%** powyżej 250 osób (w 2016r. - 2,34%, a w 2015r. - 0,65%).

Strukturę badanych podmiotów według rodzaju działalności przedstawia poniższy rysunek.

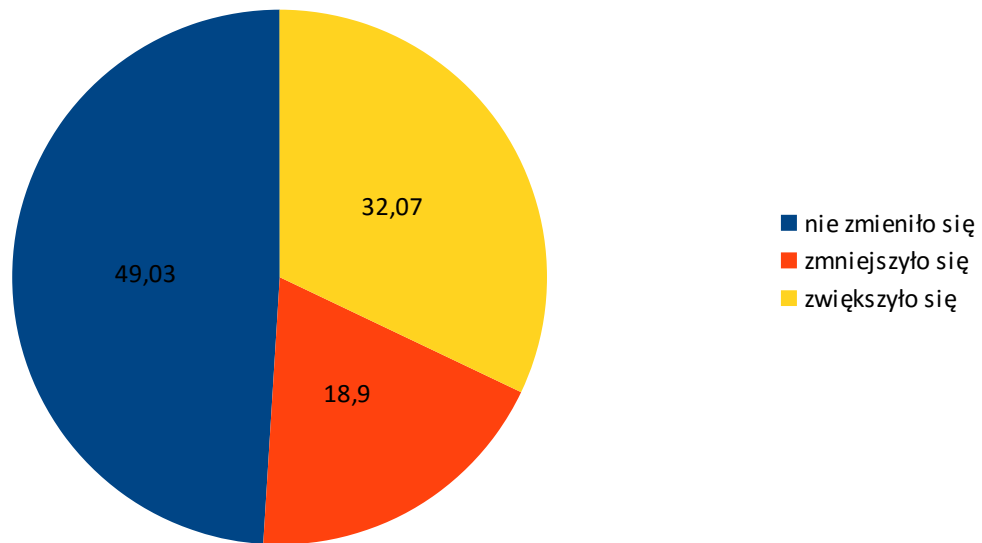
Rysunek 5. Struktura badanych podmiotów gospodarki narodowej według rodzaju działalności w 2017r. w%.

Wśród podmiotów objętych badaniem największy odsetek stanowił przemysł i budownictwo – **41,07%** (w 2016r. - 30,46%, a w 2015r. - 33,94%), pozostałe usługi- **30,35%** (w 2016r. - 42,72%, a w 2015r. - 24,49%), handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja – **22,78%** (w 2016r. - 20,25%, a w 2015r. - 32,77%). Najmniej badanych podmiotów to działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości – **3,17%** (w 2016r. - 5,43%, a w 2015r. - 4,00%) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo – **2,63%** (w 2016r. - 1,13%, a w 2015r. - 4,81%).

Strukturę zmian w zatrudnieniu w badanych podmiotach przedstawia poniższy rysunek.

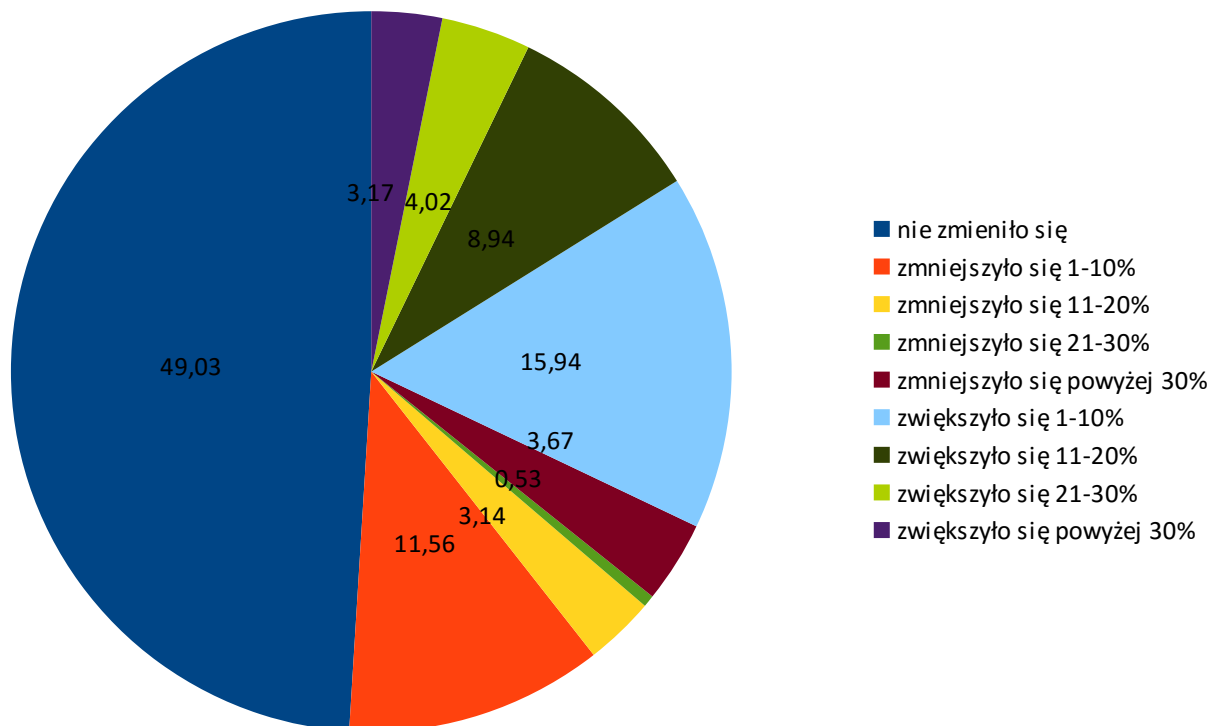
Rysunek 6. Struktura zmian w zatrudnieniu w badanych przedsiębiorstwach w 2017 roku w %.

Jak wynika z powyższych danych w **49,03%** (w 2016r. - 48,3%, a w 2015r. - 53,74%) spośród badanych podmiotów struktura zatrudnienia nie zmieniła się, w **32,07%** (w 2016r. - 43,63%, a w 2015r. - 28,98%) zatrudnienie zwiększyło się, a w **18,90%** (w 2016r. - 8,07%, a w 2015r. -17,27%) zmniejszyło.

W rozbiciu procentowym powyższe dane przedstawiały się następująco.

Rysunek 7. Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku w %.

W przypadku zwiększenia zatrudnienia w badanych podmiotach rozkład procentowy

wyglądał następująco:

- u 15,94% (w 2016r. - 21,14%, a w 2015r. - 10,43%) podmiotów zwiększenie zatrudnienia mieściło się w przedziale od 1 do 10%
- u 8,94% (w 2016r. - 10,50%, a w 2015r. - 8,97%) podmiotów zwiększenie zatrudnienia mieściło się w przedziale od 11 do 20%
- u 4,02% (w 2016r. - 4,29%, a w 2015r. - 1,12%) podmiotów zwiększenie zatrudnienia mieściło się w przedziale od 21 do 30%.
- u 3,17% (w 2016r. - 7,7%, a w 2015r. - 8,47%) podmiotów zwiększenie zatrudnienia wynosiło powyżej 30%

Jeśli chodzi o zmniejszenie zatrudnienia w badanych podmiotach rozkład procentowy wyglądało następująco:

- u 11,56% (w 2016r. - 3,73%, a w 2015r. - 7,05%) podmiotów zmniejszenie zatrudnienia mieściło się w przedziale od 1 do 10%
- u 3,14% (w 2016r. - 2,64%, a w 2015r. - 4,00%) podmiotów zmniejszenie zatrudnienia mieściło się w przedziale od 11 do 20%
- u 3,67% (w 2016r. - 1,13%, a w 2015r. - 4,00%) podmiotów zmniejszenie zatrudnienia wynosiło powyżej 30%
- u 0,53% (w 2016r. - 0,57%, a w 2015r. - 2,23%) podmiotów zmniejszenie zatrudnienia mieściło się w przedziale od 21 do 30%.

Odpowiedzi na pytania zawarte w badaniu kwestionariuszowym przedsiębiorstw posłużyły m.in. do wyliczenia wskaźnika zatrudnienia netto (WZ). Na terenie powiatu świdnickiego wskaźnik ten wyniósł: WZ= 13,17 (w 2016r. - 35,56%, a w 2015r. - 11,71). Dodatnia wartość wskaźnika oznacza, że w badanym okresie sprawozdawczym większy odsetek firm biorących udział w badaniu zadeklarował wzrost zatrudnienia. Warto również podkreślić fakt, że w stosunku do 2016 roku zmalał on dwukrotnie oraz jest mniejszy o 11,56% od prognozowanego wskaźnika na 2017 rok, który wg badania z 2016 roku miał wynosić 24,73% .

Wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodowych przedstawia poniższa tabela.

**Tabela24. Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2017 roku-
malejąco.**

Kod	Wielkie grupy zawodów	Wskaźnik zatrudnienia netto (%)		
		2015r.	2016r.	2017r.
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	8,35	9,63	6,72
4	Pracownicy biurowi	8,35	9,63	5,58
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,00	0,00	3,24
2	Specjaliści	5,51	9,73	2,41

3	Technicy i inny średni personel	3,82	10,05	2,05
0	Siły zbrojne	7,45	0,00	0,00
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7,45	0,00	0,00
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8,35	9,76	-0,40
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7,45	10,14	-2,67
9	Pracownicy przy pracach prostych	11,95	9,63	-3,82

Jak wynika z przytoczonego zestawienia wskaźnik zatrudnienia netto w wielkich grupach zawodów był najwyższy dla grup: 5 - pracownicy usług i sprzedawcy i wynosił **6,72%** (w 2016r. - 9,63%, a w 2015r. - 8,35%) oraz 4 - pracownicy biurowi- **5,58%** (w 2016r. - 9,63%, a w 2015r. - 8,35%). Kolejne grupy to: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy – **3,24%** (w 2016r. i 2015r. - 0,00%), 2 – specjaliści - **2,41%** (w 2016r. - 9,73%, a w 2015r. - 5,51%) oraz 3 - technicy i inny średni personel – **2,05%** (w 2016r. - 10,05%, a w 2015r. - 3,82%). Ciekawa sytuacja miała miejsce w grupach: 0 - siły zbrojne oraz 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy, w których wartość miernika wynosi 0,00 (w 2016r. - 0,00%, a w 2015r. - 7,45%). Może oznaczać to, że odsetek firm deklarujących poprawę sytuacji jest równy odsetkowi firm sygnalizujących jej pogorszenie, albo wszystkie firmy podlegające badaniu zadeklarowały brak zmian w obszarze zatrudnienia jeśli chodzi o te grupy zawodów.

Po raz pierwszy od dwóch lat mamy też do czynienia z zupełnie nową sytuacją związaną z wystąpieniem ujemnej wartości wskaźnika zatrudnienia netto. Dotyczy to grup: 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń - **(-0,40%)** (w 2016r. - 9,76%, a w 2015r. - 8,35%), 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – **(-2,67%)** (w 2016r. - 10,14%, a w 2015r. - 7,45%) oraz 9 - pracownicy przy pracach prostych - **(-3,82%)** (w 2016r. - 9,63%, a w 2015r. - 11,95%). Warto w tym miejscu wyjaśnić, że saldo odpowiedzi na pytanie diagnostyczne może przyjąć wartość od -100 do 100, przy czym wskaźniki ujemne oznaczają pogorszenie sytuacji w przedsiębiorstwach. Towarzyszy temu też pewna prawidłowość, że im niższa wartość tym większy odsetek firm deklaruje niekorzystne zmiany w obszarze zatrudnienia. Dlatego wydaje się, że choć sam fakt wystąpienia ujemnych wskazań może być niepokojący, o tyle ich niewysoka wartość nie powinna raczej zwiastować drastycznego pogorszenia się sytuacji tych grup zawodowych na lokalnym rynku pracy.

Pytania znajdujące się w kwestionariuszu do badania przedsiębiorstw pozwoliły także na uzyskanie informacji o cechach kandydatów, które w opinii pracodawców odgrywają kluczową rolę w procesie rekrutacji. Wykaz zawodów, w których przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniały pracowników oraz umiejętności i cechy niezbędne do pracy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Zawody, w których przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniały pracowników w 2017 roku oraz umiejętności i cechy kandydatów niezbędne do pracy w tych zawodach.

Umiejętności i cechy	Wskaźnik struktury odpowiedzi (%)	zawód
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, kierowca ciągnika siodłowego, kierowca samochodu ciężarowego, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, operator maszyn do obróbki skrawaniem, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
dodatkowe uprawnienia	6,25	frezer, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	4,66	technik prac biurowych
	4,38	kierowca samochodu ciężarowego
	4,17	nauczyciel przedszkola
	3,12	księgowy
	2,23	pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani
doświadczenie zawodowe	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, kierowca ciągnika siodłowego, kierowca samochodu ciężarowego, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, operator maszyn do obróbki skrawaniem, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
komunikacja ustna i komunikatywność	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, kierowca ciągnika siodłowego, kierowca samochodu ciężarowego, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej,

		nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, operator maszyn do obróbki skrawaniem, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, palacz gazowy kotłów centralnego ogrzewania, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, rozbieracz-wykrawacz, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, księgowy, magazynier, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	4,17	nauczyciel przedszkola
	3,74	kierowca samochodu ciężarowego
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25	frezer, kierowca ciągnika siodłowego, kierowca samochodu ciężarowego, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, palacz gazowy kotłów centralnego ogrzewania, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), rozbieracz-wykrawacz, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	4,66	technik prac biurowych
	4,17	nauczyciel przedszkola
	3,12	księgowy
	2,23	pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani
planowanie i organizacja pracy własnej	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, kierowca ciągnika siodłowego, kierowca samochodu ciężarowego, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, operator maszyn do obróbki skrawaniem, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, palacz gazowy kotłów centralnego ogrzewania, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie

przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, księgowy, magazynier, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, rozbieracz-wykrawacz, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	1,87	kierowca samochodu ciężarowego
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, kierowca ciągnika siodłowego, kierowca samochodu ciężarowego, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, palacz gazowy kotłów centralnego ogrzewania, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, rozbieracz- wykrawacz, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
współpraca w zespole	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, operator maszyn do obróbki skrawaniem, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, rozbieracz-wykrawacz, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	4,38	kierowca samochodu ciężarowego
wykonywanie obliczeń	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, kierowca samochodu ciężarowego, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel matematyki, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, palacz gazowy kotłów centralnego ogrzewania, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	4,66	technik prac biurowych

	4,17	nauczyciel przedszkola
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, kierowca ciągnika siodłowego, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, operator maszyn do obróbki skrawaniem, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	4,17	nauczyciel przedszkola
	3,74	kierowca samochodu ciężarowego
wyuczony zawód	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, frezer, księgowy, magazynier, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel matematyki, nauczyciel przedszkola, operator maszyn do obróbki skrawaniem, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, spawacz, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, technik handlowiec, technik prac biurowych, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie
	1,87	kierowca samochodu ciężarowego
wywieranie wpływu	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca
	4,66	technik prac biurowych
	417	nauczyciel przedszkola
	3,12	księgowy
	2,23	pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani
zarządzanie ludźmi/ przywództwo	6,25	asystent nauczyciela przedszkola, nauczyciel fizyki i astronomii, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel przedszkola, opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor
	1,87	kierowca samochodu ciężarowego

znajomość języków obcych	6,25	kierowca ciągnika siodłowego, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, prokurator, specjalista do spraw marketingu i handlu, spedytor, sprzedawca, technik handlowiec
	4,66	technik prac biurowych
	3,74	kierowca samochodu ciężarowego
	2,08	nauczyciel przedszkola

Zatem pojawia się pytanie jakie umiejętności i cechy są dla pracodawców najistotniejsze przy zatrudnianiu pracowników. Dane dotyczące tego obszaru przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Umiejętności i cechy kandydatów niezbędne do pracy bez względu na zawód-malejąco.

zawód	Umiejętności i cechy	Wskaźnik struktury odpowiedzi (%)		
		2015r.	2016r.	2017r.
Ogółem (bez względu na zawód)	planowanie i organizacja pracy własnej	5,90	5,61	5,78
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	5,98	5,00	5,60
	komunikacja ustna/ komunikatywność	5,48	5,65	5,55
	doświadczenie zawodowe	5,56	5,23	5,55
	współpraca w zespole	6,25	6,05	5,43
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	5,40	4,77	4,73
	wykonywanie obliczeń	4,11	4,16	4,56
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	5,01	4,17	4,47
	wyuczony zawód	4,18	4,69	4,13
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	5,21	5,33	4,01
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	2,85	1,78	3,93
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	4,36	3,47	3,84
	znajomość języków obcych	1,74	2,11	2,83
	dodatkowe uprawnienia	3,57	3,69	2,56
	zarządzanie ludźmi/ przywództwo	1,76	2,69	1,95
wywieranie wpływu	2,06	3,42	1,84	

Jak widzimy najbardziej punktowaną cechą jest planowanie i organizacja pracy własnej, która osiągnęła **5,78%** (w 2016r.- 5,61%, a w 2015r. - 5,90%). Ponadto w przypadku kolejnych czterech umiejętności i cech wskaźnik ten wynosił również powyżej 5%, i tak: sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna - **5,60%** (w 2016r.- 5,00%, a w 2015r. - 5,98%), komunikacja ustna/komunikatywność – **5,55%** (w 2016r.- 5,65%, a w 2015r. - 5,48%), doświadczenie zawodowe – **5,55%** (w 2016r.- 5,23%, a w 2015r. - 5,56%) oraz współpraca w zespole – **5,43%** (w 2016r.- 6,05%, a w 2015r. - 6,25%). W przypadku pięciu umiejętności i cech wskaźnik wyniósł powyżej 4%, a dotyczyło to: czytania ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim – **4,73%** (w 2016r.- 4,77%, a w 2015r. - 5,40%), wykonywania obliczeń – **4,56%** (w 2016r.- 4,16%, a w 2015r. - 4,11%), wyszukiwania informacji, analizy i wyciągania wniosków – **4,47%** (w 2016r.- 4,17%, a w 2015r. - 5,01%), wyuczonego zawodu – **4,13%** (w 2016r.- 4,69%, a w 2015r. - 4,18%) oraz przedsiębiorczości, inicjatywności, kreatywności – **4,01%** (w 2016r.- 5,33%, a w 2015r. - 5,21%). W kolejnych dwóch przypadkach cech wskaźnik wyniósł powyżej 3%, i tak dla: obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych – **3,93%** (w 2016r.- 1,78%, a w 2015r. - 2,85%), a obsługi komputera i wykorzystania Internetu – **3,84%** (w 2016r.- 3,47%, a w 2015r. - 4,36%). Najmniejszy odsetek odpowiedzi respondentów dotyczył: znajomości języków obcych – **2,83%** (w 2016r.- 2,11%, a w 2015r. - 1,74%), dodatkowych uprawnień – **2,56%** (w 2016r.- 3,69%, a w 2015r. - 3,57%), zarządzania ludźmi/ przywództwa – **1,95%** (w 2016r.- 2,69%, a w 2015r. - 1,76%) oraz wywierania wpływu – **1,84%** (w 2016r.- 3,42%, a w 2015r. - 2,06%).

Kolejny obszar objęty badaniem, to przygotowanie kandydatów do pracy w zawodach, w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie. Rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela27. Ocena przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w 2017 roku.

Zawód	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo dobrze, raczej dobrze) (%)*	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo źle, raczej źle) (%)*
Asystent nauczyciela przedszkola	100,00	0,00
Frezer	100,00	0,00
Kierowca ciągnika siodłowego	100,00	0,00
Kierowca samochodu ciężarowego	100,00	0,00
Księgowy	100,00	0,00
Magazynier	100,00	0,00
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	0,00	0,00
Nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu	100,00	0,00

Nauczyciel fizyki i astronomii	100,00	0,00
Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	100,00	0,00
Nauczyciel języka polskiego	100,00	0,00
Nauczyciel matematyki	100,00	0,00
Nauczyciel przedszkola	100,00	0,00
Operator maszyn do obróbki skrawaniem	0,00	0,00
Opiekunka w żłobku/ klubie dziecięcym	100,00	0,00
Palacz gazowy kotłów centralnego ogrzewania	100,00	0,00
Pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	100,00	0,00
Pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00	0,00
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	0,00	0,00
Pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00	0,00
Prokurator	100,00	0,00
Rozbieracz- wykrawacz	0,00	0,00
Spawacz	100,00	0,00
Specjalista do spraw marketingu i handlu	100,00	0,00
Spedytor	100,00	0,00
Sprzedawca	100,00	0,00
Technik handlowiec	100,00	0,00
Technik prac biurowych	23,37	0,00
Tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie	100,00	0,00

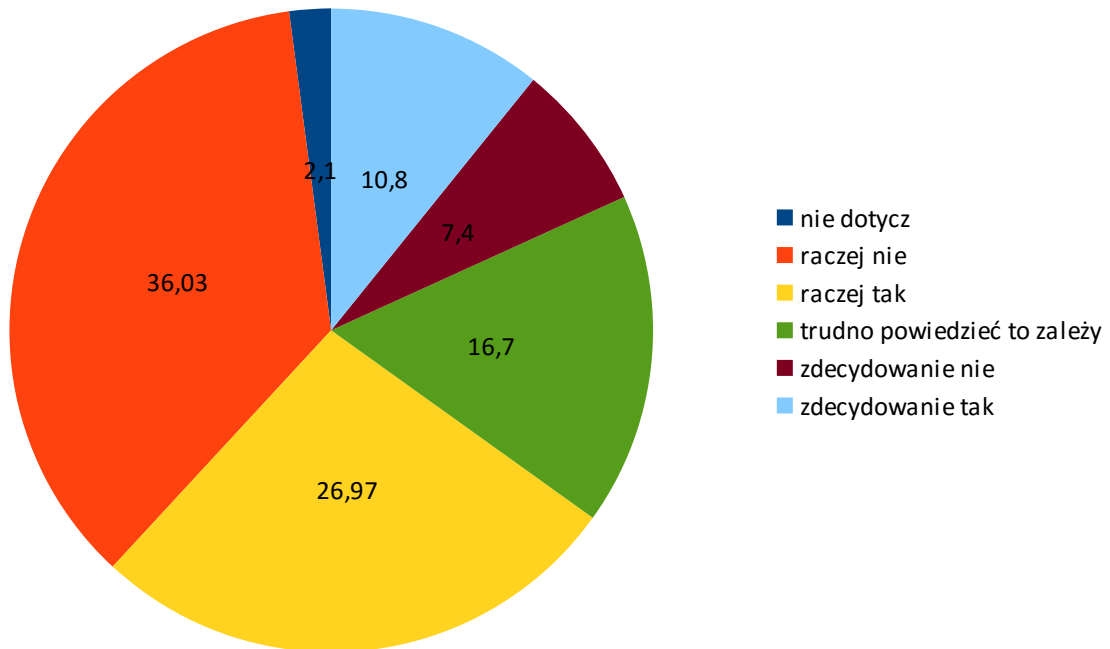
* wskaźnik liczony był jako udział liczby wskazań danej odpowiedzi w ogólnej liczbie respondentów, którzy odpowiedzieli na zadane pytanie

W przypadku dwudziestu czterech zawodów pracodawcy w 100% ocenili, że przygotowanie kandydatów do pracy było na poziomie bardzo dobrym lub raczej dobrym. Natomiast w jednym zawodzie - technik prac biurowych odsetek odpowiedzi w tym obszarze był zróżnicowany, i wynosił 25,37% (w 2016r. - 76,66%, a w 2015r. - 84,51%). W czterech zawodach wskaźnik wyniósł 0,00% w obu obszarach, a są to: monter instalacji i urządzeń sanitarnych, operator maszyn do obróbki skrawaniem, pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle oraz rozbieracz-wykrawacz. Oznacza to, że w trakcie badania kwestionariuszowego nie nastąpiło wskazanie danej odpowiedzi przez żadnego z respondentów.

Na bazie przeprowadzonego badania zaistniała także możliwość wskazania, czy pracodawcy mieli problemy z pozyskaniem kandydatów do pracy, w których zawodach i jakich umiejętności brakuje u potencjalnych kandydatów na pracowników w danym zawodzie.

Odsetek przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskaniem nowych pracowników prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 8. Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2017 roku.

Jak widzimy z odpowiedzi respondentów **43,43%** (w 2016r. - 43,67%, a w 2015r. - 63,18%) przedsiębiorstw nie odczuwa takiego problemu, przy czym rozkład odpowiedzi wyglądał następująco: 36,03% - raczej nie i 7,40% - zdecydowanie nie. Natomiast **37,77%** (w 2016r. - 42,17%, a w 2015r. - 28,49%) respondentów deklaruje wystąpienie problemów z pozyskaniem nowych pracowników. W tej grupie odsetek odpowiedzi rozkładał się następująco: 26,97% - raczej tak, a 10,80% - zdecydowanie tak. W przypadku **18,80%** (w 2016r. - 14,16%, a w 2015r. - 8,34%) respondentów nie doszło do określenia, czy mieli problemy z pozyskaniem nowych pracowników, bo grupa ta odpowiedziała- trudno powiedzieć, to zależy lub nie dotyczy.

Jeśli chodzi o zawody, w których przedsiębiorstwa objęte badaniem kwestionariuszowym miały trudności z pozyskaniem pracowników, to dane te przedstawia poniższa tabela. Uwzględnia ona również jakich umiejętności i uprawnień brakuje kandydatom do pracy.

Tabela 28. Zawody, w jakich przedsiębiorstwom trudno jest znaleźć odpowiednich kandydatów do pracy.

Trudności z pozyskiwaniem pracowników		Liczba bezrobotnych- stan na koniec okresu sprawozdawczego
Elementarna grupa zawodów	Brakujące umiejętności i uprawnienia	
Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	brak wskazań	0
Analitycy finansowi	brak wskazań	0
Betoniarze, betoniarze- zbrojarze i pokrewni	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	
	wykonywanie obliczeń	
Formierze odlewniczy i pokrewni	komunikacja ustna/ komunikatywność	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	
Gospodarze budynków	komunikacja ustna/ komunikatywność	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	
	współpraca w zespole	
	wywieranie wpływu	
	zarządzanie ludźmi/ przywództwo	
	znajomość języków obcych	
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	
	wykonywanie obliczeń	
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	
	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	
Hydraulicy i monterzy rurociągów	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0
Introligatorzy i pokrewni	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	
	wykonywanie obliczeń	
Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0
	komunikacja ustna/ komunikatywność	
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	

	planowanie i organizacja pracy własnej przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna współpraca w zespole wykonywanie obliczeń znajomość języków obcych	
Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim komunikacja ustna/ komunikatywność obsługa komputera i wykorzystanie Internetu obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych planowanie i organizacja pracy własnej przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna współpraca w zespole wykonywanie obliczeń	0
Kierowcy samochodów ciężarowych	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim obsługa komputera i wykorzystanie Internetu planowanie i organizacja pracy własnej wykonywanie obliczeń znajomość języków obcych komunikacja ustna/ komunikatywność obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna współpraca w zespole	0
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	planowanie i organizacja pracy własnej przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0
Murarze i pokrewni	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych planowanie i organizacja pracy własnej sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna wykonywanie obliczeń	0
Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim komunikacja ustna/ komunikatywność obsługa komputera i wykorzystanie Internetu obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych planowanie i organizacja pracy własnej przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0

	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna współpraca w zespole wykonywanie obliczeń	
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	komunikacja ustna/ komunikatywność obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych planowanie i organizacja pracy własnej przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna współpraca w zespole	0
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim komunikacja ustna/ komunikatywność obsługa komputera i wykorzystanie Internetu obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych planowanie i organizacja pracy własnej przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna współpraca w zespole wykonywanie obliczeń wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków wywieranie wpływu zarządzanie ludźmi/ przywództwo znajomość języków obcych	0
Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0
Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	znajomość języków obcych	0
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych planowanie i organizacja pracy własnej	0
Robotnicy obróbki kamienia	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych planowanie i organizacja pracy własnej komunikacja ustna/ komunikatywność przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność wykonywanie obliczeń współpraca w zespole	0
Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	brak wskazań	0

Robotnicy wykonujący proste prace polowe	komunikacja ustna/ komunikatywność	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	
	współpraca w zespole	
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	brak wskazań	0
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	komunikacja ustna/ komunikatywność	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	
	planowanie i organizacja pracy własnej	
	współpraca w zespole	
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	
Technicy budownictwa	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	
	wykonywanie obliczeń	
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0
	komunikacja ustna/ komunikatywność	
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	
	planowanie i organizacja pracy własnej	
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	
	współpraca w zespole	
	wykonywanie obliczeń	
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	
	wywieranie wpływu	
	zarządzanie ludźmi/ przywództwo	
	znajomość języków obcych	
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	planowanie i organizacja pracy własnej	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	
	wykonywanie obliczeń	
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	

Badanie kwestionariuszowe pokazało także jakich umiejętności i uprawnień brakuje pracodawcom u kandydatów do pracy. Bardziej ogólne dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela29. Umiejętności i uprawnienia, których brakuje kandydatom do pracy- bez względu na zawód- malejąco.

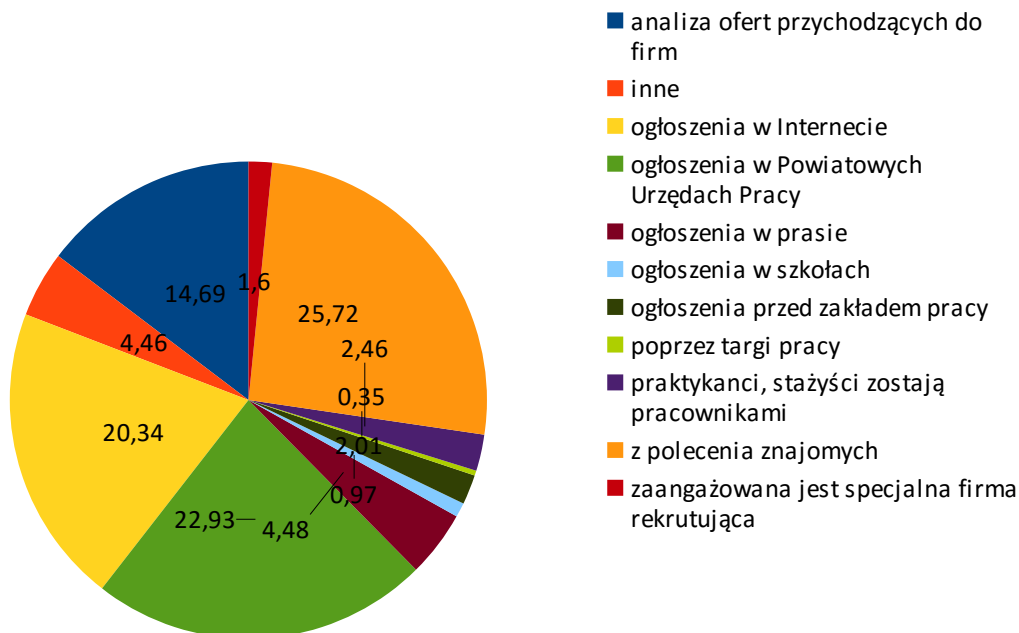
Zawód	Brakujące umiejętności i cechy	Odsetek wskazań odpowiedzi "tak" (%)		
		2015r.	2016r.	2017r.
Ogółem (bez względu na zawód)	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,78	1,78	3,65
	planowanie i organizacja pracy własnej	4,76	5,61	3,61
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,51	5,00	2,59
	wykonywanie obliczeń	1,47	4,16	2,16
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	1,38	5,33	1,90
	znajomość języków obcych	1,08	2,11	1,28
	komunikacja ustna/ komunikatywność	2,73	5,65	1,24
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,60	4,77	1,14
	współpraca w zespole	3,68	6,05	0,92
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,69	3,47	0,82
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	2,16	4,17	0,38
	wywieranie wpływu	0,95	3,42	0,32
	zarządzanie ludźmi/ przywództwo	0,30	2,69	0,32
	doświadczenie zawodowe	-	5,23	-
	wyuczony zawód	-	4,69	-
	dodatkowe uprawnienia	-	3,69	-

Jak widać w powyższym zestawieniu respondenci najczęściej wskazywali, że kandydatom do pracy brakuje cech z obszaru obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych - **3,65%** (w 2016r. - 1,78%, a w 2015r. - 0,78%), umiejętności planowania i organizacji pracy własnej - **3,61%** (w 2016r. - 5,61%, a w 2015r. - 4,76%), sprawności psychofizycznej i psychomotorycznej – **2,59%** (w 2016r. - 5,00%, a w 2015r. - 2,51%) oraz wykonywania obliczeń - **2,16%** (w 2016r. - 4,16%, a w 2015r. - 1,47%). Kolejne umiejętności i cechy wskazywane przez pracodawców to: przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność - **1,90%** (w 2016r. - 5,33%, a w 2015r. - 1,38%), znajomość języków obcych - **1,28%** (w 2016r. - 2,11%, a w 2015r. - 1,08%), komunikacja ustna/ komunikatywność - **1,24%** (w 2016r. - 5,65%, a w 2015r. - 2,73%) oraz czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim - **1,14%** (w 2016r. - 4,77%, a w 2015r. - 0,60%). Nieco mniejszy odsetek odpowiedzi „tak” uzyskały umiejętności i cechy: współpraca w zespole - **0,92%**

(w 2016r. - 6,05%, a w 2015r. - 3,68%), obsługa komputera i wykorzystanie Internetu - **0,82%** (w 2016r. - 3,47%, a w 2015r. - 0,69%), wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków – **0,38%** (w 2016r. - 4,17%, a w 2015r. - 2,16%), wywieranie wpływu - **0,32%** (w 2016r. - 3,42%, a w 2015r. - 0,95%) oraz zarządzanie ludźmi/ przywództwo - **0,32%** (w 2016r. - 2,69%, a w 2015r. - 0,30%). Dodatkowo warto zaznaczyć, że w przypadku trzech umiejętności i cech, tj. doświadczenie zawodowe, wyuczony zawód oraz dodatkowe uprawnienia w 2017r., podobnie jak w 2015r., nie uzyskały żadnej wartości.

Zakres tematyczny pozyskanych w badaniu danych umożliwił także określenie w jaki sposób pracodawcy poszukują nowych pracowników, co prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 9. Struktura badanych podmiotów gospodarki narodowej pod względem sposobu poszukiwania nowych pracowników w 2017r. w %.

Najwięcej, bo **25,72%** respondentów wskazało, że poszukuje pracowników z polecenia znajomych (w 2016r. - 27,50%, a w 2015r. - 33,39%). Kolejne sposoby poszukiwania pracowników to: **22,93%** poprzez ogłoszenia w Powiatowym Urzędzie Pracy (w 2016r. - 32,11%, a w 2015r. - 21,22%), **20,34%** - ogłoszenia w Internecie (w 2016r. - 15,97%, a w 2015r. - 20,25%), **14,69%** - analiza ofert przychodzących do firm (w 2016r. - 2,88%) oraz **4,48%** - ogłoszenia w prasie (w 2016r. - 8,06%, a w 2015r. - 10,26%). Najmniejszy odsetek respondentów jako sposób poszukiwania pracy wskazał: **0,35%**- poprzez targi pracy (w 2016r. -2,51%, a w 2015r. -1,64%),

0,97% - ogłoszenia w szkołach (w 2016r. - 2,63%, a w 2015r. - 2,16%), **1,60%**- zaangażowana jest specjalna firma rekrutująca (w 2016r. - 0,96%), **2,01%**- ogłoszenia przed zakładem pracy (w 2016r. - 2,82%, a w 2015r. -2,38%), **2,46%** - praktykanci, stażyści zostają pracownikami (w 2016r. - 1,13%, a w 2015r. -1,04%). Natomiast **4,46%** (w 2016r. - 3,43%, a w 2015r. - 4,99%) respondentów wskazało, że poszukuje nowych pracowników w inny sposób niż powyżej wymienione.

Dla nas najbardziej interesująca jest odpowiedź na pytanie, jaki odsetek ofert pracy firmy zgłaszają do Powiatowych Urzędów Pracy. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia poniższa tabela.

Tabela30. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do Powiatowych Urzędów Pracy.

Odsetek ofert pracy zgłaszanych do PUP	Wskaźnik struktury (%)		
	2015r.	2016r.	2017r.
1-10%	12,61	23,70	17,71
11-25%	3,86	13,38	12,06
26-50%	6,31	8,75	11,11
51-75%	15,81	5,19	9,70
76-100%	61,41	48,97	49,42

Największy, bo **49,42%** (w 2016r. - 48,97%, a w 2015r. - 61,41) wskaźnik struktury dotyczył przedziału od 76 do 100% ofert pracy zgłaszanych do Urzędu. Kolejne wskaźniki dla badanego obszaru to: **17,71%** (w 2016r. - 23,70%, a w 2015r. - 12,61) dla przedziału od 1 do 10% oraz **12,06%** (w 2016r. - 13,28%, a w 2015r. - 3,86) dla przedziału od 11 do 25%. Najmniejsze wskaźniki dotyczące ofert pracy zgłaszanych do Urzędu wynosiły: **9,70%** (w 2016r. - 5,19%, a w 2015r. - 15,81) dla przedziału od 51 do 75% oraz **11,11%** (w 2016r. - 8,75%, a w 2015r. - 6,31) dla przedziału od 26 do 50%.

Badanie kwestionariuszowe pozwoliło także określić w jakich zawodach pracodawcy najczęściej zgłaszali oferty pracy do Powiatowych Urzędów Pracy, a wyniki badania prezentuje poniższa tabela.

Tabela 31. Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszają oferty pracy do Powiatowych Urzędów Pracy.

Zawód	Wskaźnik struktury (%)
Nauczyciel przedszkola	4,86
Kamieniarz	3,63
Sprzedawca	3,63
Magazynier	2,78

Technik handlowiec	2,78
Kierowca ciągnika siodłowego	2,41
Kierowca samochodu ciężarowego	2,41
Robotnik gospodarczy	2,41
Cieśla	2,17
Goniec	2,17
Murarz- tynkarz	2,17
Operator koparki	2,17
Operator koparko - ładowarki	2,17
Operator ładowarki	2,17
Opiekun dzieci na przejściach dla pieszych	2,17
Opiekunka dzieci w drodze do szkoły	2,17
Pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	2,17
Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	2,17
Prokurator	2,17
Rozbieracz- wykrawacz	2,17
Technik urządzeń sanitarnych	2,17
Betoniarz- zbrojarz	1,80
Cukiernik	1,80
Frezer	1,80
Górnik odkrywkowej eksploatacji złóż	1,80
Nauczyciel akademicki- nauki chemiczne	1,80
Nauczyciel akademicki- nauki fizyczne	1,80
Nauczyciel matematyki w szkole podstawowej	1,80
Operator maszyn do obróbki skrawaniem	1,80
Palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania	1,80
Pielęgniarka	1,80
Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	1,80
Pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	1,80
Spawacz	1,80
Spedytor	1,80
Sprzedawca w branży spożywczej	1,80
Technik administracji	1,80
Tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie	1,80
Woźny	1,80
Zalewacz form	1,80
Zbrojarz	1,80
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	1,61

Księgowy	1,22
Specjalista ds sprzedaży	1,22
Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	1,00
Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	1,00
Asystent nauczyciela przedszkola	0,61
Doradca klienta	0,61
Kierowca samochodu dostawczego	0,61
Mechanik pojazdów samochodowych	0,61
Nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu	0,61
Opiekun w żłobku/ klubie dziecięcym	0,61
Specjalista ds marketingu i handlu	0,61
Wychowawca małego dziecka	0,61

Największy procent ofert pracy zgłaszanych do Urzędu Pracy dotyczył zawodów: 4,86% - nauczyciel przedszkola, 3,63% - kamieniarz oraz sprzedawca, po 2,78% magazynier oraz technik handlowiec. Kolejne to: 2,41% - kierowca ciągnika siodłowego, kierowca samochodu ciężarowego i robotnik gospodarczy oraz trzynastcie zawodów, które osiągnęły wskaźnik 2,17%: cieśla, goniec, murarz- tynkarz, operator koparki, operator koparko- ładowarki, operator ładowarki, opiekun dzieci na przejściu dla pieszych, opiekun dzieci w drodze do szkoły, pozostali urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne, prokurator, rozbieracz- wykrawacz oraz technik urządzeń sanitarnych. Dwadzieścia zawodów osiągnęło wskaźnik na poziomie powyżej 1,80% i są to: betoniarz- zbrojarz, cukiernik, frezer, górnik odkrywkowej eksploatacji złóż, nauczyciel akademicki- nauki chemiczne, nauczyciel akademicki- nauki fizyczne, nauczyciel matematyki w szkole podstawowej, operator maszyn do obróbki skrawaniem, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, pielęgniarka, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, spawacz, spedytor, sprzedawca w branży spożywczej, technik administracji, tokarz/ frezer obrabiarek sterowanych numerycznie, woźny, zalewacz form oraz zbrojarz.

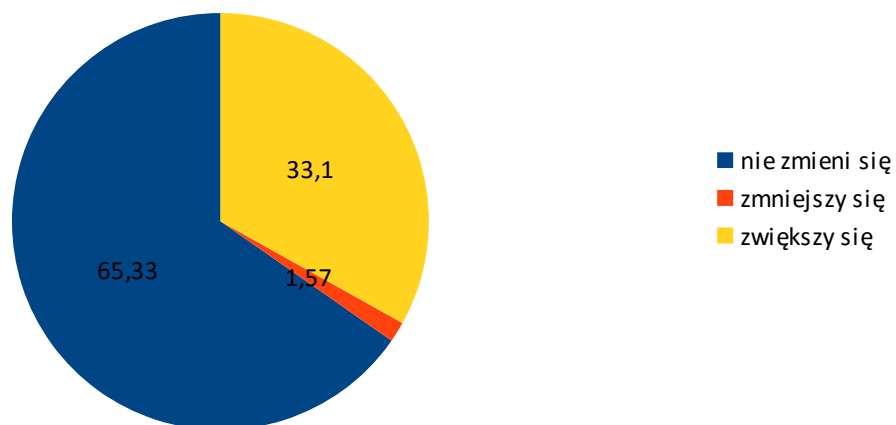
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle to zawód ze wskaźnikiem 1,61%, a dwa zawody są na poziomie 1,22%: księgowy i specjalista do spraw sprzedaży. Najniższy wskaźnik osiągnęły zawody: po 1,00% - kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych) i pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali oraz osiem zawodów po 0,61%: asystent nauczyciela przedszkola, doradca klienta, kierowca samochodu dostawczego, mechanik pojazdów samochodowych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, opiekun w żłobku/ klubie dziecięcym, specjalista do spraw marketingu i handlu i wychowawca małego dziecka.

6. Prognoza lokalnego rynku pracy

Prognoza została przygotowana w oparciu o odpowiedzi na wybrane pytania uzyskane w ramach badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw. Jednakże wykonane badanie dostarcza jedynie informacji o prognozowanych kierunkach zmian obserwowanych w poszczególnych grupach zawodów, a nie o poziomie kształtowania się danego czynnika w zadanym momencie czasu. Służyć temu będzie m.in. wskaźnik prognozy zatrudnienia netto (WZ^P), który jest różnicą udziału przedsiębiorstw deklarujących wzrost zatrudnienia w danej grupie zawodów na najbliższy rok, a odsetkiem przedsiębiorstw przewidujących spadek zatrudnienia w tym czasie. Im wyższa wartość wskaźnika tym wyższy odsetek przedsiębiorstw deklaruje korzystne zmiany w obrębie planowanego zatrudnienia.

Strukturę prognozowanych zmian zatrudnienia w badanych podmiotach przedstawia poniższy rysunek.

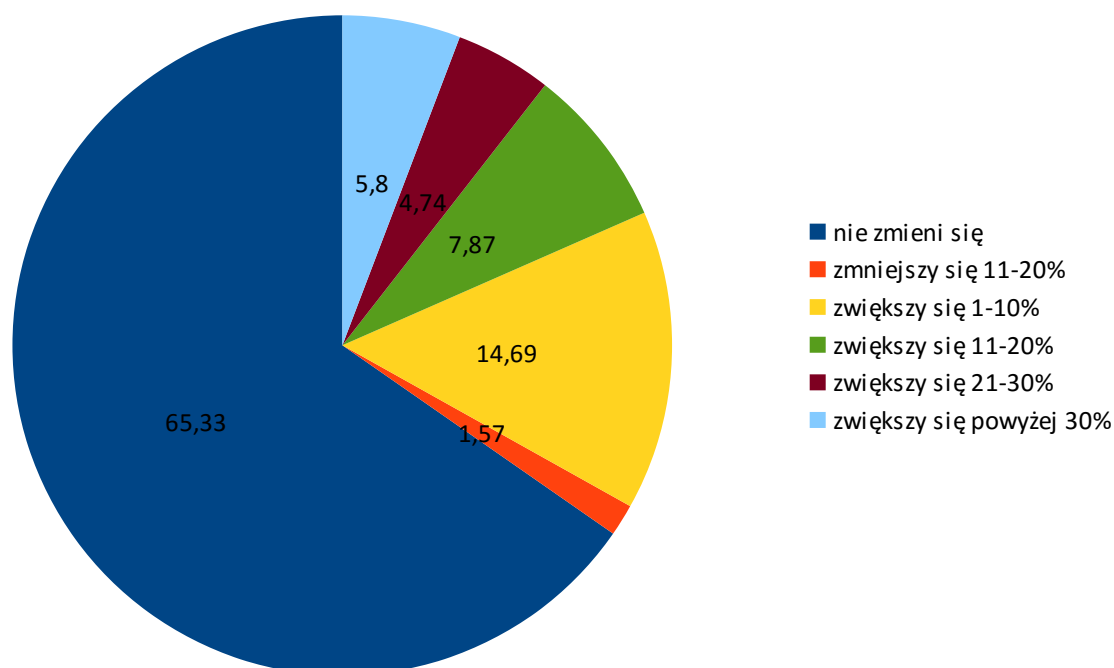
Rysunek 10. Struktura prognozowanych zmian w zatrudnieniu w badanych podmiotach gospodarki narodowej w 2018 roku w %.

Jak wynika z powyższych danych w **65,33%** (na 2017r. - 70,41%, a na 2016r. - 64,34%) spośród badanych podmiotów struktura zatrudnienia nie zmieni się, w **33,10%** (na 2017r. - 27,16%, a na 2016r.- 34,54%) zatrudnienie zwiększy się, a w **1,57%** (na 2017r. - 2,43%, a na 2016r. - 1,12%) zmniejszy.

W rozbiciu procentowym powyższe dane przedstawiały się następująco.

Rysunek 11. Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2018 roku w %.

W przypadku prognozowanego zwiększenia zatrudnienia w badanych podmiotach rozkład procentowy wyglądał następująco:

- u 14,69% (na 2017r. - 13,42%, a na 2016r. - 9,62%) podmiotów prognozowane zwiększenie zatrudnienia mieścić się będzie w przedziale od 1 do 10%
- u 7,87% (na 2017r. - 4,91%, a na 2016r. - 4,64%) podmiotów prognozowane zwiększenie zatrudnienia mieścić się będzie w przedziale od 11 do 20%
- u 5,80% (na 2017r. - 3,40%, a na 2016r. - 15,17%) podmiotów prognozowane zwiększenie zatrudnienia mieścić się będzie w przedziale powyżej 30%.
- u 4,74% (na 2017r. - 5,43%, a na 2016r. - 5,11%) podmiotów prognozowane zwiększenie zatrudnienia mieścić się będzie w przedziale od 21 do 30%

Jeśli chodzi o prognozowane zmniejszenie zatrudnienia w badanych podmiotach to u 1,57% podmiotów prognozowane zmniejszenie zatrudnienia mieścić się będzie w przedziale 11-20%.

Odpowiedzi na pytania zawarte w badaniu kwestionariuszowym przedsiębiorstw posłużyły m.in. do wyliczenia prognozowanego wskaźnika zatrudnienia netto (WZ^P). Na terenie powiatu świdnickiego wskaźnik ten ma wynieść: $WZ^P = 31,54\%$ (na 2017r. - 24,73%, a na 2016r.- 33,42%). Dodatnia wartość wskaźnika oznacza, że w badanym okresie sprawozdawczym większy odsetek firm biorących udział w badaniu zadeklarował wzrost niż redukcję zatrudnienia.

Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela32. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów w 2018 roku- malejąco.

Kod	Wielkie grupy zawodów	Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto (%)		
		2016r.	2017r.	2018r.
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	10,59	9,43	12,39
9	Pracownicy przy pracach prostych	12,61	5,92	10,79
3	Technicy i inny średni personel	10,59	8,49	10,31
2	Specjaliści	10,59	7,80	9,42
4	Pracownicy biurowi	1,73	0,00	9,42
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	6,35	9,37	9,42
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	10,59	2,90	6,00
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,00	0,00	2,57
0	Siły zbrojne	0,00	0,00	0,00
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	-0,36	0,00	0,00

Jak wynika z przytoczonych zestawień prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów ma być najwyższy dla: 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – **12,39%** (na 2017r. – 9,43%, a na 2016r. - 10,59%), 9 - pracownicy przy pracach prostych – **10,79%** (na 2017r. – 5,92%, a na 2016r. - 12,61%) oraz 3 - technicy i inny średni personel – **10,31%** (na 2017r. – 8,49%, a na 2016r. - 10,59%). Kolejne grupy z niższymi prognozowanymi wskaźnikami zatrudnienia netto to: 2 – specjaliści – **9,42%** (na 2017r. – 7,80%, a na 2016r. - 10,59%), 4 - pracownicy biurowi – **9,42%** (na 2017r. – 0,00%, a na 2016r. - 1,73%), 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - **9,42%** (na 2017r. – 9,37%, a na 2016r. - 6,35%) oraz 5 - pracownicy usług i sprzedawcy – **6,00%** (na 2017r. – 2,90%, a na 2016r. – 10,59%). Natomiast najmniejszy, bo **2,57%** prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto ma wystąpić w grupie 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (na 2017r. i 2016r. – 0,00%). Ciekawa sytuacja ma mieć miejsce w grupach: 0 - siły zbrojne oraz 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (na 2016r. było -0,36%), w których wartość wskaźnika wynosić ma 0,00%. Może oznaczać to, że odsetek firm deklarujących wzrost zatrudnienia jest równy odsetkowi firm sygnalizujących redukcję zatrudnienia w tych grupach zawodowych w 2018 roku, albo też wszystkie firmy podlegające badaniu zadeklarowały brak zmian w obszarze prognozowanego zatrudnienia jeśli chodzi o te grupy zawodów.

Badanie kwestionariuszowe pozwoliło także określić w jakich zawodach pracodawcy mają zamiar zatrudniać pracowników w nadchodzącym roku, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33. Zawody, w których pracodawcy mają zamiar zatrudniać pracowników w 2018 roku - malejąco.

Zawód	Wskaźnik struktury (%)
Robotnik gospodarczy	6,17
Murarz	3,71
Palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania	3,71
Pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego	3,71
Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	3,71
Technik urządzeń sanitarnych	3,71
Betoniarz- zbrojarz	3,08
Brukarz	3,08
Cieśla	3,08
Monter stolarki budowlanej	3,08
Murarz- tynkarz	3,08
Oczyszczacz konstrukcji stalowych	3,08
Operator maszyn do obróbki skrawaniem	3,08
Piekarz	3,08
Pielęgniarka	3,08
Pomocniczy robotnik budowlany	3,08
Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	3,08
Pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	3,08
Zalewacz form	3,08
Zbrojarz	3,08
Kamieniarz	2,59
Magazynier	2,38
Technik handlowiec	2,38
Kierowca samochodu ciężarowego	2,10
Sprzedawca	2,10
Technik administracji	2,07
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	1,71
Mechanik pojazdów samochodowych	1,05
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	1,05
Nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu	1,05
Nauczyciel przedszkola	1,05
Pracownik działu logistyki	1,05
Specjalista do spraw marketingu i handlu	1,05
Wychowawca małego dziecka	1,05

Spośród zawodów, w których pracodawcy mają zamiar zatrudniać w 2018 roku największy, bo 6,17% wskaźnik dotyczyć ma zawodu: robotnik gospodarczy. Kolejne to: pięć zawodów o wskaźniku 3,71% - murarz, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne, technik urządzeń sanitarnych oraz czternaście zawodów o wskaźniku 3,08%- betoniarz- zbrojarz, brukarz, cieśla, monter stolarki budowlanej, murarz- tynkarz, oczyszczacz konstrukcji stalowych, operator maszyn do obróbki skrawaniem, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali pracownicy wykonujące prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, zalewacz form, zbrojarz. Jeden zawód osiągnął wskaźnik na poziomie 2,59%- kamieniarz, a po dwa na poziomie 2,38%- magazynier, technik handlowiec i 2,10%- kierowca samochodu ciężarowego, sprzedawca. Kolejne zawody uzyskały wskaźniki na poziomie 2,07%- technik administracji, 1,71%- pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle i 1,05%- mechanik pojazdów samochodowych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu, nauczyciel przedszkola, pracownik działu logistyki, specjalista do spraw marketingu i handlu oraz wychowawca małego dziecka.

Pytania znajdujące się w kwestionariuszu do badania przedsiębiorstw pozwoliły także na uzyskanie informacji o umiejętnościach i cechach potencjalnych pracowników, a istotnych dla pracodawców. Wykaz zawodów, w których przedsiębiorstwa mają zamiar zatrudniać pracowników oraz umiejętności i cechy niezbędne do pracy prezentuje poniższa tabela.

Tabela34. Umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić.

Umiejętności i cechy	Wskaźnik struktury odpowiedzi (%)	zawód
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25	kierowca samochodu ciężarowego, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, pracownik działu logistyki, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka
	4,99	kamieniarz
	3,12	robotnik gospodarczy
dodatkowe uprawnienia	6,25	brukarz, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia

		zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka
	3,12	robotnik gospodarczy
	1,26	kamieniarz
doświadczenie zawodowe	6,25	betoniarz- zbrojarz, brukarz, cieśla, kierowca samochodu ciężarowego, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, monter stolarki budowlanej, murarz, murarz- tynkarz, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, pracownik działu logistyki, robotnik gospodarczy, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka, zbrojarz
	4,99	kamieniarz
komunikacja ustna i komunikatywność	6,25	betoniarz- zbrojarz, kamieniarz, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, robotnik gospodarczy, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka, zbrojarz
	3,12	kierowca samochodu ciężarowego
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25	magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, murarz, pielęgniarka, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, pracownik działu logistyki, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, wychowawca małego dziecka
	3,12	kierowca samochodu ciężarowego
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25	betoniarz- zbrojarz, brukarz, cieśla, kierowca samochodu ciężarowego, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, monter stolarki budowlanej, murarz- tynkarz, oczyszczacz konstrukcji stalowych, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka, zalewacz form, zbrojarz
	3,72	kamieniarz
planowanie i organizacja pracy własnej	6,25	betoniarz- zbrojarz, brukarz, cieśla, kamieniarz, kierowca samochodu ciężarowego, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, monter stolarki budowlanej, murarz, murarz- tynkarz, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy

		wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne, pracownik działu logistyki, robotnik gospodarczy, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka, zbrojarz
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25	magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, pracownik działu logistyki, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka
	3,72	kamieniarz
	3,12	robotnik gospodarczy
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25	betoniarz- zbrojarz, brukarz, cieśla, kamieniarz, kierowca samochodu ciężarowego, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, monter stolarki budowlanej, murarz, murarz- tynkarz, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, robotnik gospodarczy, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka, zbrojarz
współpraca w zespole	6,25	betoniarz- zbrojarz, brukarz, cieśla, kamieniarz, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, monter stolarki budowlanej, murarz, murarz- tynkarz, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne, robotnik gospodarczy, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka, zbrojarz
	3,12	kierowca samochodu ciężarowego
wykonywanie obliczeń	6,25	cieśla, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, monter stolarki budowlanej, murarz, murarz- tynkarz, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownik działu logistyki, pracownik działu logistyki, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka
	4,99	kamieniarz
	4,66	technik administracji
	3,12	kierowca samochodu ciężarowego, robotnik gospodarczy
wyszukiwanie informacji, analiza	6,25	brukarz, cieśla, magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, monter stolarki budowlanej, murarz- tynkarz, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, piekarz, pomocniczy robotnik

i wyciąganie wniosków		budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka
	3,72	kamieniarz
	3,12	kierowca samochodu ciężarowego, robotnik gospodarczy
wyuczony zawód	6,25	magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, piekarz, pielęgniarka, pomocniczy robotnik budowlany, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, pracownik działu logistyki, specjalista do spraw marketingu i handlu, technik administracji, technik handlowiec, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka
	3,12	sprzedawca
wywieranie wpływu	6,25	brukarz, magazynier, pielęgniarka, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, specjalista do spraw marketingu i handlu, sprzedawca, technik handlowiec, wychowawca małego dziecka
	3,12	robotnik gospodarczy
zarządzanie ludźmi/ przywództwo	6,25	magazynier, pielęgniarka, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, specjalista do spraw marketingu i handlu, technik urządzeń sanitarnych, wychowawca małego dziecka
	3,12	sprzedawca
znajomość języków obcych	6,25	magazynier, mechanik pojazdów samochodowych, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostali przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek, specjalista do spraw marketingu i handlu, technik handlowiec, wychowawca małego dziecka,
	3,12	robotnik gospodarczy, sprzedawca

Zatem pojawia się pytanie jakie umiejętności i cechy będą dla pracodawców najistotniejsze przy prognozowanym zatrudnianiu pracowników. Dane dotyczące tego obszaru przedstawia poniższa tabela.

Tabela35. Umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić bez względu na zawód- malejąco.

zawód	Umiejętności i cechy	Wskaźnik struktury odpowiedzi (%)	
		na 2017r.	na 2018r.
Ogółem (bez względu na zawód)	planowanie i organizacja pracy własnej	5,90	5,78
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	5,98	5,60
	doświadczenie zawodowe	5,56	5,55
	komunikacja ustna/ komunikatywność	5,48	5,55
	współpraca w zespole	6,25	5,43
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	5,40	4,73

wykonywanie obliczeń	4,11	4,56
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	5,01	4,47
wyuczony zawód	4,18	4,13
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	5,21	4,01
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	2,85	3,93
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	4,36	3,84
znajomość języków obcych	1,74	2,83
dodatkowe uprawnienia	3,75	2,56
zarządzanie ludźmi/ przywództwo	1,76	1,95
wywieranie wpływu	2,06	1,84

Jak widzimy najbardziej punktowaną cechą jest planowanie i organizacja pracy własnej, która osiągnęła **5,78%** (na 2017r. - 5,90%). Ponadto w przypadku kolejnych czterech umiejętności i cech wskaźnik ten wynosił również powyżej 5%, i tak: sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna - **5,60%** (na 2017r. - 5,98%), doświadczenie zawodowe – **5,55%** (na 2017r. - 5,56%), komunikacja ustna/ komunikatywność – **5,55%** (na 2017r. - 5,48%) oraz współpraca w zespole – **5,43%** (na 2017r. - 6,25%). W przypadku pięciu umiejętności i cech wskaźnik wyniósł powyżej 4%, a dotyczyło to: czytania ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim – **4,73%** (na 2017r. - 5,40%), wykonywania obliczeń – **4,56%** (na 2017r. - 4,11%), wyszukiwania informacji, analizy i wyciągania wniosków – **4,47%** (na 2017r. - 5,01%), wyuczonego zawodu – **4,13%** (na 2017r. - 4,18%) oraz przedsiębiorczości, inicjatywności, kreatywności – **4,01%** (na 2017r. - 5,21%). W kolejnych dwóch przypadkach cech wskaźnik wyniósł powyżej 3%, i tak dla: obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych – **3,93%** (na 2017r. - 2,85%), a obsługi komputera i wykorzystania Internetu – **3,84%** (na 2017r. - 4,36%). Najmniejszy odsetek odpowiedzi respondentów dotyczył: znajomości języków obcych – **2,83%** (na 2017r. - 1,74%), dodatkowych uprawnień – **2,56%** (na 2017r. - 3,75%), zarządzania ludźmi/ przywództwa – **1,95%** (na 2017r. - 1,76%) oraz wywierania wpływu – **1,84%** (na 2017r. - 2,06%).

Podsumowanie

Rynek pracy powiatu świdnickiego charakteryzuje się okresowymi wahaniami liczby osób bezrobotnych i stopy bezrobocia, jednak w badanym okresie oba obszary osiągnęły niższą wartość w stosunku do analogicznego okresu roku 2016. Na terenie powiatu na koniec 2017 roku we wszystkich 10 wielkich grupach zawodów obserwujemy napływ i odpływ osób bezrobotnych. Największą ilość osób zarejestrowanych obserwujemy w grupie 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 889 osób (w 2016r. - 1292, a w 2015r. - 1495). W grupie tej mamy też do czynienia z największym napływem 1940 osób (w 2016r. - 2442, a w 2015r. - 2184) i odpływem 2274 osoby (w 2016r. - 2596, a w 2015r. - 2400). Licznie reprezentowana wśród osób bezrobotnych była także grupa 5 - pracownicy usług i sprzedawcy 858 osób, napływ 1885 osób, odpływ 2024 (w 2016r. - 1027, napływ 1872, odpływ 1912, a w 2015r. - 977, napływ 1532, odpływ 1632). Ponadto wartym podkreślenia wydaje się fakt, że we wszystkich wielkich grupach zawodowych mamy do czynienia z większym odpływem niż napływem osób do ewidencji.

Na terenie powiatu świdnickiego wszystkie wielkie grupy zawodowe posiadają znaczny odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Największy, bo 66,67% obserwujemy w grupie 0- siły zbrojne (w 2016r. - 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy – 53,33%, a w 2015r. - 0 - siły zbrojne - 57,14%). Równie wysoki procent obserwujemy w grupach: 5- pracownicy usług i sprzedawcy – 49,88% (w 2016r. - 46,84%, a w 2015r. - 47,59%), 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 48,71% (w 2016r. - 49,69%, a w 2015r. - 49,97%) i 9 - pracownicy wykonujący prace proste 48,39%, tj. 325 osób z 656 (w 2016r. - 48,39%, a w 2015r. - 49,83%).

Wskaźnik płynności bezrobotnych we wszystkich 10 wielkich grupach zawodowych jest na poziomie większym niż 1 (w 2016r. we wszystkich 10, a w 2015r. w 9 spośród 10). Oznacza to, że liczba osób bezrobotnych maleje. Największy taki wskaźnik obserwujemy w grupach: 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy - 1,29 (w 2016r. - 1,19, a w 2015r. - 1,02), 0 - siły zbrojne - 1,20 (w 2016r. - 1,11, a w 2015r. - 1,50) oraz 7- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 1,17 (w 2016r. - 1,06, a w w2015r. - 1,10). Natomiast wskaźnik dostępności ofert pracy jest większy od wartości 1 w 9 spośród 10 wielkich grup zawodowych. Oznacza to, że liczba osób bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy. Najwyższy taki wskaźnik obserwujemy w grupie 6 - rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy - 6,47 (w 2016r. - 24,63, a w 2015r. - 26,66) i oznacza on, że w zawodach w tej grupie występuje niewielka ilość ofert pracy, a osoby mogą mieć znaczne trudności w znalezieniu pracy.

Na terenie naszego powiatu pracodawcy znacznie częściej poszukują pracowników za pośrednictwem CBOP (PUP+ OHP+ EURES) niż portali internetowych w grupach: 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, 9 – pracownicy wykonujący prace proste oraz 5 - pracownicy usług i sprzedawcy. Ponadto w 8 spośród 10 wielkich

grup zawodowych, pracodawcy zgłaszając oferty pracy zwracali uwagę na to jakie potencjalny kandydat na pracownika powinien posiadać umiejętności bądź uprawnienia. Najwięcej, bo po pięć wymagań, co do potencjalnych kandydatów na pracowników związanych było w grupach: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, 2 - specjaliści, 3 - technicy i inny średni personel, 5 - pracownicy usług i sprzedawcy, 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz 8 – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. Natomiast największy odsetek ofert pracy 33,93% dotyczył obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych z grupy 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, a najmniejszy 0,19% planowanie i organizacja pracy własnej z grupy 8 – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

Na koniec 2017 roku na terenie naszego powiatu najwięcej, bo 178, tj. 13,59% osób bez zawodu było w grupie z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (w 2016r. - 247 i 15,60%, a w 2015r. - 363 i 20,92%).

Jeśli chodzi o absolwentów to najwięcej ich ukończyło szkoły na poziomie technikum, nieco mniej na poziomie liceum ogólnokształcącego, a dalej w kolejności plasują się absolwenci, którzy ukończyli szkoły policealne. Za to najmniej ilościowo absolwentów na terenie naszego powiatu było po szkołach przysposabiających do pracy. Na koniec grudnia 2017 roku, podobnie jak w 2016r. i 2015r., najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było po technikum, nieco mniej po szkole policealnej, a w dalszej kolejności po: zasadniczej szkole zawodowej, liceum ogólnokształcącym, i liceum profilowanym. Podobnie jak w latach poprzednich nie było bezrobotnych absolwentów po szkole przysposabiającej do pracy oraz liceum uzupełniającym. Ponadto analizując wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów to widzimy, że najwyższy ich odsetek wystąpił po szkole policealnej, a następnie po technikum oraz liceum ogólnokształcącym.

Jeśli chodzi o absolwentów wśród osób bezrobotnych, to na terenie naszego powiatu w badanym okresie największa ilość zarówno liczbowa jak i procentowa wystąpiła w grupie 2 - specjaliści 26 absolwentów, tj. 9,29% (w 2016r. - 9,55%, a w 2015r. - 8,07%). Kolejna grupa z dużym udziałem procentowym absolwentów to 1- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy 3 absolwentów, tj. 4,69% (w 2016r. - 1,82%, a w 2015r. - 0%).

Największy wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów w badanym okresie był w zawodach: spedytorzy i pokrewni oraz technicy weterynarii (w 2016r. nie występowały w zestawieniu). Nieco mniej wynosił on w grupach zawodów: operatorzy armatury medycznej, średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp, technicy fizjoterapii i masażyści, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, technicy mechanicy oraz pracownicy administracji i sekretarze biura zarządu (w 2016r. nie występowały w zestawieniu). Najmniejszy był w następujących elementarnych grupach zawodów: szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych oraz pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani (w 2016r.

nie występowały w zestawieniu).

W analizowanym okresie na terenie powiatu świdnickiego wykonano również badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw, w którym przebadano 91 podmiotów (w 2016r. - 84, a w 2015r. - 70). Wśród przedsiębiorstw tych największy odsetek stanowili pracodawcy z sektora przemysł i budownictwo oraz pozostałe usługi (w 2016r. - pozostałe usługi, przemysł i budownictwo oraz handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, a w 2015r. - przemysłu i budownictwa, handlu, naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji oraz pozostałe usługi). Najmniej badanych podmiotów to, podobnie jak w 2016 i 2015r., działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo. Jak wynika z badania w 2017r. w 49,03% (w 2016r. - 48,3%, a w 2015r. - 53,74%) spośród badanych podmiotów struktura zatrudnienia nie zmieniła się, w 32,07% (w 2016r. - 43,63%, a w 2015r. - 28,98%) zatrudnienie zwiększyło się, a w 18,90% (w 2016r. - 8,07%, a w 2015r. - 17,27%) zmniejszyło.

W badanym okresie sprawozdawczym większy odsetek firm biorących udział w badaniu zadeklarował wzrost niż redukcję zatrudnienia. Wskaźnik ten był najwyższy dla grupy 5 - pracownicy usług i sprzedawcy oraz 4 - pracownicy biurowi. Kolejne grupy to: 1 - przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, 2 - specjaliści oraz 3 - technicy i inny średni personel. Po raz pierwszy od dwóch lat mamy też do czynienia z zupełnie nową sytuacją związaną z wystąpieniem ujemnej wartości wskaźnika zatrudnienia netto. Dotyczy to grup: 8 - operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, 7 - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz 9 - pracownicy przy pracach prostych. Wydaje się, że choć sam fakt wystąpienia ujemnych wskazań może być niepokojący, o tyle ich niewysoka wartość nie powinna raczej zwiastować drastycznego pogorszenia się sytuacji tych grup zawodowych na lokalnym rynku pracy. Sądzymy, że z uwagi na to, że jest to pierwsze takie zdarzenie chyba powinniśmy je tym razem traktować raczej jako zobrazowanie zaistniałego faktu niż jako prognostyk na przyszłość. I nie chodzi tu o lekceważenie sytuacji, ale zwrócenie uwagi na potrzebę dalszego baczniejszego jej obserwowania w kolejnych latach.

Za najbardziej poszukiwaną i punktowaną cechą w stosunku do zatrudnionych osób i kandydatów na pracowników pracodawcy uznali planowanie i organizację pracy własnej, która osiągnęła 5,78% wskaźnika struktury odpowiedzi (w 2016r. i 2015r. - współpraca w zespole, odpowiednio 6,05% i 6,25%).

Spośród wszystkich respondentów, 43,43% (w 2016r. - 43,67%, a w 2015r. - 63,18%) przedsiębiorstw nie odczuwało problemu z pozyskaniem pracowników, przy czym rozkład odpowiedzi wyglądał następująco: 36,03% - raczej nie i 7,40% - zdecydowanie nie. Natomiast 37,77% (w 2016r. - 42,17%, a w 2015r. - 28,49%) respondentów deklaruje wystąpienie problemów z pozyskaniem nowych pracowników. Jednocześnie przedsiębiorcy uznali, że kandydatom do pracy

najczęściej brakuje cech z obszaru obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych, umiejętności planowania i organizacji pracy własnej, sprawności psychofizycznej i psychomotorycznej oraz wykonywania obliczeń (w 2016r. - współpracy w zespole, komunikacji ustnej/ komunikatywności oraz planowania i organizacji pracy własnej, a w 2015r. - umiejętności planowania i organizacji pracy własnej, współpracy w zespole, komunikacji ustnej/ komunikatywności oraz sprawności psychofizycznej i psychomotorycznej).

Najwięcej, bo 25,72% respondentów wskazało, że poszukuje pracowników z polecenia znajomych (w 2016r. - 32,11% poprzez ogłoszenia w Powiatowym Urzędzie Pracy, a w 2015r. - 33,39% z polecenia znajomych). Kolejne sposoby poszukiwania pracowników to: ogłoszenia w Powiatowym Urzędzie Pracy, ogłoszenia w Internecie oraz analiza ofert przychodzących do firm (w 2016r. - z polecenia znajomych, ogłoszenia w Internecie, ogłoszenia w prasie, a w 2015r. - ogłoszenia w Powiatowym Urzędzie Pracy, ogłoszenia w Internecie oraz ogłoszenia w prasie).

Natomiast najwięcej ofert pracy zgłaszanych do Urzędu Pracy w 2017r. dotyczyło zawodów: nauczyciel przedszkola, kamieniarz oraz sprzedawca (w 2016r. - nauczyciel przedszkola, szwaczka maszynowa, asystent nauczyciela przedszkola i kamieniarz, a w 2015r. - kierowca autobusu, nauczyciel przedmiotów zawodowych rolniczych i leśnych oraz pozostali funkcjonariusze służby więziennej).

Ponadto jak wynika z badania, w przyszłym 2018 roku w 65,33% (na 2017r. - 70,41%, a na 2016r. - 64,34%) spośród badanych podmiotów struktura zatrudnienia nie zmieni się, w 33,10% (na 2017r. - 27,16%, a na 2016r.- 34,54%) zatrudnienie zwiększy się, a w 1,57% (na 2017r. - 2,43%, a na 2016r. - 1,12%) zmniejszy. Co więcej na terenie powiatu świdnickiego prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto ma wynieść: $WZ^P = 31,54\%$ (w prognozie na 2017r. - 24,73%, a na 2016r. - 33,42%) i ma być najwyższy, podobnie jak w prognozie na 2017r., dla grupy 8 – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (w prognozie na 2016r. - 9 - pracownicy przy pracach prostych). Warto dodać, że dodatnia wartość wskaźnika oznacza, iż w badanym okresie sprawozdawczym większy odsetek firm biorących udział w badaniu zadeklarował wzrost zatrudnienia.

Natomiast spośród zawodów, w których pracodawcy mają zamiar zatrudniać w 2018 roku największy wskaźnik osiągnął zawód robotnik gospodarczy (w prognozie na 2017r. - asystent nauczyciela w szkole, kierowca ciągnika rolniczego, księgowy, nauczyciel biologii i spawacz, a na 2016r. - technik prac biurowych). Kolejne to: murarz, palacz gazowych kotłów centralnego ogrzewania, pozostali nauczyciele kształcenia zawodowego, pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne, technik urządzeń sanitarnych (w prognozie na 2017r. - operator zautomatyzowanej linii produkcyjnej, oczyszczacz konstrukcji stalowych, krojczy, szwaczka maszynowa, technik prac biurowych i ślusarz, a na 2016r. - kierowca samochodu ciężarowego, pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle, agent ubezpieczeniowy, kierownik

produkcji w przemyśle, lekarz - specjalista gastroenterologii, pomoc kuchenna oraz pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani).

Najbardziej poszukiwanymi cechami kandydatów do zatrudnienia mają być planowanie i organizacja pracy własnej, sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna, doświadczenie zawodowe, komunikacja ustna/ komunikatywność oraz współpraca w zespole (w prognozie na 2017r. i 2016r. - współpraca w zespole, sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna, planowanie i organizacja pracy własnej, doświadczenie zawodowe, komunikacja ustna/ komunikatywność).

Niniejsze opracowanie potwierdza fakt, że sytuacja na lokalnym rynku pracy w analizowanym okresie ulega zmianom, nie zawsze na lepsze. Nadal też widać, że wiele osób bezrobotnych ma trudności ze znalezieniem pracy. Związane jest to często z faktem, że mimo posiadania przez osobę bezrobotną wymaganego przez pracodawcę zawodu, nie spełnia ona innych wymagań, o których wspomnieliśmy powyżej. Ponadto duży odsetek bezrobotnych to osoby nie posiadające kwalifikacji, a ich umiejętności zawodowe nie są przystosowane do wymagań współczesnego rynku pracy. Tymczasem wygląda na to, że w realiach obecnego rynku pracy, coraz większe znaczenie będzie mieć właśnie posiadanie różnego rodzaju umiejętności. Zwłaszcza, że w ramach lokalnego rynku pracy obserwujemy jeszcze jeden występujący już w znaczącej skali fakt, a mianowicie rosnące zapotrzebowanie na pracowników i brak nowych kandydatów do pracy spowodowało, że w poszukiwaniu pracy do Polski, ale także na teren naszego powiatu przyjeżdżają cudzoziemcy, przede wszystkim osoby z Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Gruzji, Rosji oraz Armenii. Wydaje się, że ich napływ również nie pozostaje bez znaczenia dla sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Sporządziła:
K. Ślimak-Kołodziejaska
doradca zawodowy